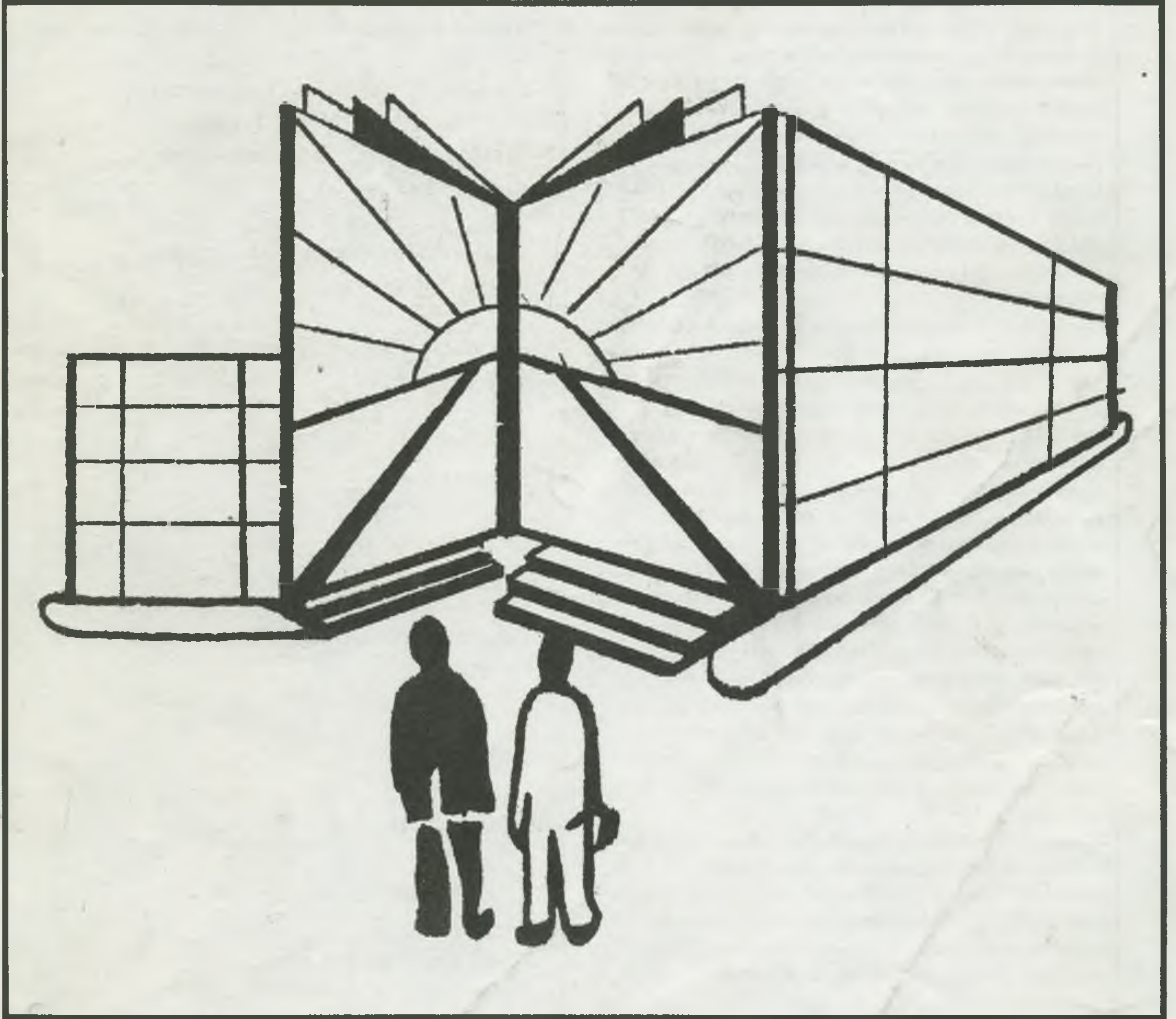
KATILIM

AYLIK DERGİ
ARALIK 87
SAYI 2
KDV DAHİL 500 TL.

Özerk - Demokratik Üniversite

MERHABA

KATILIM'ın ikinci sayısı iki haftalık bir gecikmeyle tekrar elimizde. Yaşadığımız günler, Erken Genel Seçimlerin ardından gelen zam furyası bu gecikmenin tek nedeni.

Dergimiz yayın yaşamına başlamasıyla beraber, değişik çevrelerin olumlu olumsuz tepkileriyle karşılaştı. Bir yandan aldığımız öneri ve eleştiriler yapıcı bir amacı içerirken diğer yandan karşılaşılan "gene mi", "yoksa.." türü kuşkulu yaklaşımlar bizleri tekrar tekrar düşünmeye zorladı. Aldığımız öneri ve eleştiriler doğrultusunda daha iyiyi yakalayabileceğimiz düşüncesinden yola çıkarak bazı sayfalarımızda değişiklik yaparken içeriğimizi zenginleştirmeye, dergimizi daha geniş bir kesime açmaya çalıştık. Bu çabalarımız ve KATILIM'ı olabildiğince geniş bir öğrenci kesiminin dergisi yapma yönündeki uğraşımız somut gerçekliğini bularak devam edecek.

Burda yineleyeceğimiz bir çağrı var. KATILIM öğrencisi, öğretim üyesi ve personeliyle ODTÜ'ye bir bütün olarak yaklaşıyor. Sayfalarında tüm ODTÜ'lülerin ürünlerine yer vermeyi amaçlarken ilişkilerin sağlamlaştırılmasını ve dayanışma geleneğinin yaşama geçirilmesini savunuyor. Hiç bir demokrat girişime karşı olmadığımız gibi, polemiklere girmeyi de gereksiz ve yersiz görüyoruz. Yapacağımız ODTÜ'nün sadece olumsuz yanlarını yazıp çizmek ve bu doğrultudaki ürünlere yer vermek değil. Biliyoruz ki ODTÜ yaşanan sürecin tüm olumsuz koşullarına karşın hala ülkemizdeki seçkin yerini koruyor. Bu noktada olumlu yönleri de yazmak olaylara geniş bir bakış açısıyla bakmak, bir gerçeklik olarak kendini gösteriyor. Ancak bunu yapabilmenin ön koşullarından biri karşılıklı iyi ilişkilerin geliştirilmesi ve kuşkulu yaklaşımların terkedilmesinden geçiyor. Biz bu noktada yapmamız gerekenleri yapmaya çalışacak ve girişimlerimize devam edeceğiz.

Bu sayımızla beraber fiyatımızı artırmak zorunda kaldık. Kağıtta %46'lık zam, tüm basın organları gibi bizi de zamlanmaya zorladı. Girdilerdeki artışlar sadece kağıtla sınırlı değil. Matbaadan filmcisine, dizgi ve kırtasiye masraflarına kadar hemen hemen her şey % 50 oranında zam gördü. Fiyatımızı zorunlu olarak 500 liraya çıkarıyoruz. KATILIM tüm okurlarını bir kez daha dayanışmaya ve KATILIM'a katılmaya çağırıyor.

1988'in ilk haftasında buluşmak üzere.

Sevgiyle dostlukla.

İÇİNDEKİLER

Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Yönetmeni: RECEP GÜR Abone Koşulları: Yıllık 5000 TL. Altı Aylık: 2700 TL. Teknik İşler/Dizgi: NORM DİZGİ Tel: 133 11 59 Film : KAMERA Grafik Düzenleme : KATILIM Baskı: ÖZKAN MATBAACILIK Yönetim Yeri: Çankırı Caddesi 45/329 (Yiba Çarşısı) Dışkapı - ANKARA İlan Koşulları/ Arka Dış Kapak: Tam Sayfa 100.000 TL. Yarım Sayfa 60.000 TL. Çeyrek Safya 35.000 TL. Arka İç Kapak: Tam Sayfa 80.000 TL. Yarım Sayfa 50.000 TL. Çeyrek Sayfa 30.000 TL. İç Sayfalar/ Tam Sayfa 75.000 TL. Yarım Sayfa 40.000 TL. Çeyrek Safya 25.000 TL.

ÖZERK DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE:

ÜRETİM İÇİN EĞİTİM

YÖK'e ilişkin tartışmaların, ayakları yere basar duruma getirilmesi , hiş kuşkusuz, "nasıl bir üniversite, nasıl bir eğitim" sorularına, geçerli ve toplumun demokratikleştirilmesiyle uyumlu yanıtlar verildiği ölçüde gerçekleştirilecek, böylece üniversiteyi oluşturan unsurların, yapıcı birliktelikleri sağlanmış olacaktır.

Türkiye'de üniversite yaşamının demokratikleşme sürecinde, belirleyici bir unsur olan öğrenci dernekleri de, üniversitelerde özerk yönetim, bilimsel özgürlük; diğer bir deyişle demokratik bir eğitim sistemini hedeflemektedir. İnsanların temel hak ve özgürlüklerinden birisi olan "eğitim hakkı"nın yaşama geçirilebilmesi de, ancak böylesi bir yapı içerisinde olanaklıdır. Her gencin eğitim hakkını elde edebilmesi, eğitim olanaklarından yararlanabilmesi, üniversitelerde demokratikliğin ön koşuludur. Ancak, bu hakkın sağlanması, yalnızca bir başlangıçtır. Keza YÖK'ün fırsat eşitliğini sağlama savıyla kontenjanları arttırma aldatmacası, bir taraftan üniversitelerden atılanların sayısı, diğer taraftan da hiçbir beceri kazandırmayan, üretimden uzak fakülte ve bölümlerin varlığıyla ortaya çıkmaktadır. O halde demokratik eğitimin temel özelliklerinden birisi de, eğitim sürecinin üretim süreciyle bütünleştirilmesidir. Üniversite yaşamına gelinmeden gençliğin meslek sahibi olarak üretime katılmasının yollarının açılması, üniversite kapılarındaki yığılmaları önleyecek, yalnız bilimsel araştırma yapmak isteyenler üniversiteye devam edeceklerdir. Böylece, üniversitelerin birer meslek yüksek okuluna dönüştürülmesi önlenerek, bilimsel araştırma merkezleri durumuna getirilmeleri sağlanacaktır.

Demokratik eğitimin diğer bir koşulu da, öğrenci, öğretim üyeleri ve diğer üniversite unsurlarının ortak kararlarıyla eğitimi biçimlendirmeleridir. Üniversite yönetim ve karar organlarının tüm bu bireylerin temsilcilerinin katılımına açık olması, demokratik işleyişin zorunlu bir sonucudur. Bu işleyiş ise, ancak merkezi bir yapının içerisinde gerçekleştirilebilir. Üniversitenin bütün ögelerinin planlamanın yapılmasına katılması sağlanarak tek merkezden yönetim oluşturulmalıdır.

Kuşkusuz, eğitimin demokratikleştirilmesi özerkliğinden ayrı düşünülemez. Üniversitelerde özerkliğin anlamı, öğretim elemanlarının akademik çalışmalarında özgürlük, en temel gerekçesi de, öğrencilerin öğrenme hakkıdır. Bir üniversite profesörünün ana görevi, bilgi izleyicisi ve araştırıcısı olmaktır. Buna koşut olarak öğretim görevini geleceğin araştırıcılarını yetiştirme amacına yönelik olarak yürütür. Bu ise, üniversitelerde araştırma-incelemeye açık bir eğitim sistemini ve istediği konuda araştırma yapma hakkının ve olanaklarının öğretim üyesi ve öğrencilere tanınmasını zorunlu kılmaktadır. Bilimsel özerkliğin anlamı da budur. Öğrenciler açısından akademik özgürlük, seminerler biçiminde verilen derslere girmek, bu amaçla değişik üniversitelere gidip, gelmek ya da derslere hiç girmemek hakkını kapsar. Gençliğin bilim üreten ve bunu uygulamaya geçirebilen bireyler olarak topluma kazandırılması hedefleniyorsa, tüm öğretim dönemi sınavlar yerine araştırmaya, tezler hazırlamaya ayrılmalıdır. Yıl sonunda da öğrenciler, hazır oldukları zaman sınavlara girebilmelidirler.

Özerkliğin diğer bir yönü de, üniversite etkinliklerinin, üniversite dışında hiçbir kurumun müdahalesi olmadan yürütülmesidir. Bu bağlamda, yönetim kadrolarının üniversite çalışanları tarafından seçilmesi, yönetsel özerkliği, üniversitelere ayrılan bütçenin kullanılışında yönetici kadrolara tam sorumluluk verilmesi de, mali özerkliği oluşturmaktadır. YÖK Yasası yönetsel ve mali özerkliği ortadan kaldırmış, bilimsel özerkliği ise yalnızca yasanın bir maddesi olarak belirtmiştir. Ne ki, yönetsel ve mali özerklikten soyutlanmış bir bilimsel özerklikten söz etmek olanaksızdır.

Türkiye'de Yüksek Öğrenim Kurumu'nun yürürlüğe koyduğu yasalarla, üniversitelerde bilimsel ve teknolojik gelişmeyi izlemek olanaksızlaşmış, insanın yaratıcı kişiliğini geliştirme ve yeteneklerini uygulayabilmenin yolları tıkanmıştır. Çağdaş demokratik toplumun en önemli öğelerinden olan bilimsel eğitim politikası ve herkese eşit koşul ve fırsatlarla eğitim sağlanması olgusu, YÖK tarafından tamamıyla dışlandıysa da, hiç kuşkusuz, istemlerden silinmemiştir. Bunun en açık göstergesi, öğrenci dernekleri ve özerk demokratik üniversite istemleri doğrultusunda attığı adımlardır. Üniversite yaşamını çağdışı kılan YÖK'e akademik ve yönetsel düzlemde yapacağı köklü değişiklikle, öğrenci dernekleri alternatif bir yüksek öğrenim yasası oluşturmaktadırlar.

Kağıt bulamadığımız için dergimizin çıkışı gecikmiştir. Özür dileriz.

SORUMLULUK MU SORUNLULUK MU

Taner DUMAN

Dikkat etmişsinizdir belki, yüksek öğrenim sorunları denince, bu konuda yazılıp çizilenlerde genellikle öğrenciler dışından kaynaklı etkenler gösterilir. Bu kendi bütünselliği içinde çok sayıda doğruyu içerebilir ama eksiktir. Çünkü, yüksek öğrenim ortamında öğrencilerden kaynaklı sorunlar, zorluklar da vardır. Günlük yaşamımızda bu tipten çok örnek görmüyor, yaşamıyor muyuz?

ODTÜ'de öğrenci olmak çok güzel ama kolay da değil.

Biz de bu yazımızda, okulumuz özelinde öğrenci kaynaklı sorunlara zorluklara değinecegiz. Daha iyi anlaşılır kaygısıyla biz, bunları iki temel başlık altında toparladık.

Birincisi ders içi sorunlar; akademik faaliyetlerimiz sırasında yarattığımız sorunlar.

İkincisi ders dışı sorunlar; akademik faaliyetlerimizin dışında ama üniversitede normal yaşayışımızla ilgili yarattığımız zorluklar.

Üniversitemiz öğretim üyeleri ve idari personelinin çok sıklıkla şikayet ettiği "derslere devam sorunu". "Biz, labaratuvar ya da pratik dersler hariç derslere devam zorunluluğunun taraftarı değiliz. Fakat gönüllü olarak derslere devamın artmasını isteriz. Neden? Çünkü, öğrencinin aldığı dersi iyi bir şekilde öğrenebilmesinde okuldaki derslerin çok etkili olduğunu biliyoruz. "Dersi derste öğrenmek gerek" diye boşuna dememişler. Öğrenci arkadaşların daha istekli ve yoğun katılımı için hocalarla işbirliğine giderek çalaşılmasının gerekli olduğunu düşünüyoruz. Bu konuda pasiflik dersleri daha çekilmez kılacağı gibi başarımızı da önemli derecede etkileyebilir.

Birçok derste hocalarımızın sıklıkla, öğrencilerden soru sormalarını, derse aktif katılmalarını istediğini görüyoruz. Biz burada öğrenci arkadaşlarımızdan kendilerine, "Derslere nasıl daha aktif bir şekilde katılabilirim"'i sormalarını diliyoruz. Çünkü, gerçekten bu konuda çok sönük kalıyoruz. Bazen, bazı derslerde kendimizi lisedeymiş gibi hissettiğimiz olmuyor mu?

Özellikle sınav dönemleri, üniversitemiz öğrencileri arasında çok yaygın olan, "sabahlama" alışkanlığına da değinmek istiyoruz.

Öncelikle bunun sanıldığının aksine hiçte iyi bir alışkanlık olmadığını belirtelim. Evet, sakin ve uygun bir ortamda ders çalışma isteği öğrencileri sabahlama yönünde zorluyor, ama bunun ne kadar sağlıklı ve "verimli" olduğunu biliyor muyuz? Daha inandırıcı olacağı düşüncesiyle, psikolojide "uykunun kalıcı öğrenme üzerine etkileri" konusunda yapılmış çok sayıda deneylerden birininözeti ve çıkarılan sonuçları vermek istiyoruz.

Deneyde iki öğrenci grubu (x,y adlı) kullanılı yor. X deney grubu belli bir konu üzerinde, gece boyunca, toplam 6 saat çalıştırıldıktan sonra hiç uyutulmadan, araştırıcılar tarafından çalıştıkları konu hakkında "test'e" tabi tutuluyor. Sonuçta, x grubundaki öğrenciler % 40 ve altında bir başarı (verim) elde ediyorlar.

X öğrenci grubu ile aynı/benzer karakterler taşıyan y öğrenci grubu gene aynı (x'e verilen) konu üzerinde bu kez gündüz, toplam 6 saat çalıştırılıyor, y öğrenci grubu akşam normal yatma saatinde yatırılıyor. Sabahleyin, uykusuna almış y öğrenci grubu aynı "test'e" tabi tutuluyor. Sonuç olarak, y öğrenci grubu 65 ve daha yukarı başarı elde ediyor.

Psikologlar yapılan araştırmaların ışığında en verimli çalışma saatinin, akşam yatmadan (uykudan) önceki saatler olduğunu söylüyorlar. Özellikle, az da olsa sınav önceleri, öğrencilerin uykusunu almış olmasını tavsiye ediyorlar.

Benzeri bir deneyi kendimize de uygularsak, psikolog araştırmacıla-

rın saptadıkları bulguları aşağı yukarı elde edebileceğimizi sanıyoruz.

Ders içi sorunlar konusunda son olarakta, öğrenci arkadaşlarımızın belli bir dersi ya da konuyu mümkünse çok sayıda, farklı yazar ve kitaptan izlemelerini salık veririz. Aynı konu veya ders üzerinde de olsa farklı anlatım biçimine sahip dökümanları izlediğimizde, "hah işte burada tam olarak anladım" diyebilme şansımız daha yüksek olacaktır.

Ders dışı sorunları daha kısa geçeceğiz.

Öncelikle, bildik zorluluklardan dolayı öğrencilerin, sıklıkla, okulda belli yerlerde "kuyruk" oluşturmalarında, yarattıkları zorluğa deyineceğiz, (örneğin, kafeteryada, kantinlerde, bookstorda, vb.), "kaynak yapmak" deyince sanırız, ODTÜ öğrencileri bunun ne demek olduğunu, örneğin, bir otomobil tamircisinden, bir öğretmen ya da bir şöförden farklı anlamda anlayacaktır.

Gerçektende, okulda çok sık gördüğümüz, yaşadığımız "kaynak" (sıra ihlali) olgusu biz öğrencilerin çıkardığı bir zorluk değil midir? Biz, kuyruklarda "sıra hakkının" olduğuna inanıyor ve buna saygı duyuyorsak, bu konuda da sorumluluk duymalıyız.

ODTÜ'de hemen hemen her yerde çöp kutuları olduğu halde, etrafta sıklıkla rasgele atılmış çöpler görüyoruz; buna ne buyrulur beyler bayanlar? Galiba, gene temizlik işçileri buyuracaklar.

Servis otobüslerine ite-kakışa bindiğimizde, sanmayın ki, İdareci beyler; "burada otobüs sıkıntısı, yetersizliği var" diyecekler. Bence, şöyle demeleri daha büyük olasılık; "öğrenci otobüse ite-kaka tıkışmaya nasılsa alıştı". Atalarımız "beterinde beteri vardır," diye boşuna dememiş. Eğer, var olandan daha iyisini istiyorsak, isteklerimizi davranışlarımızla da gösterelim.

Sonuç olarak dostlar; daha güzel ODTÜ için Sorumluluklarımıza ve sorunlarımıza sahip çıkalım, ne eylersek iyi eyliyelim.

BİREY VE ÖRGÜTLENME

Yavuz SARIALİOĞLU

Yaşamı güzelleştirmek, geleceğe umutla bakmak, en çaresiz anlarda bile insanın amaçladığı düşünce olmalı. Ancak bunu yaşama geçirebilmek belirli deneyimlere ve sağlam bir dünya görüşüne sahip olmayı gerektiriyor.

İnsanımız bugün ne yazık ki geleceği pek aydınlık göremiyor. Yaşam, "durumu kurtarmak" gibi en ilkel biçime dönüşmüş çoğumuz için. Bireycilik yaşam biçimi olmuş Sevgi, özveri türünden erdemler çekiciliklerini yitirmişler. Geçen yılların ardından, birey olarak, böylesine içeriksiz bir yaşamı hakkettik mi diye çok sormuşuzdur. Bu gerekli bir sorudur da. Çünkü yaşam birey için yinelenemiyor.

Her ne kadar bu bakış açısı önemli bir gerçeğe işaret etse de, dar bir çerçeveden değerlendirildiği için gelişme ve yaşamda kalıcılığa açık olamaz ve bir noktada tıkanır kalır. Birey kendini tarihsel bir varlık olarak görmeli ve geleceğinin önünü açmalıdır. Bu düşünce biçimi kişiyi gerekli savaşım enerjisiyle donatacaktır.

Bu aşamadan sonra sorun yalnızca pratikte neler yapılabileceğine doğru yanıt vermektedir. Kaybedilen zamanı, duraksayan kişilik gelişimini ivmelendirmenin araçları neler olabilir? Bugün bu araçların hangilerine sahibiz. Yaşadığımız şu günlerde bu soruya olumlu yanıt vermemiz için iyimser olmaya gerek yok. Yanıt; özü ilerlemek olan yaşamın, itici gücü örgütlü insandır. Örgütlülüğün gereksizliği yaşamı eksik kavramış bireylerce öne sürülebilir. Soruna yararcı açıdan bakılarak, örgütlü olmak insana ne kazandırır sorusuna verilecek yanıt, bir başlangıçtır ancak yeterli değildir.

Başka türlü bir karşı çıkış da "başka önemli sorunlarım var" olabilir. Evet, birey olarak sorunlu bir toplumda yaşıyoruz ama, toplumun sorunlarıyla bireyin sorunları ayrı değildir ki. İlki diğerini her zaman içerir. Üstelik insanların birlikte oldukları bir ortamda kişisel sorunların çözülme olanağı daha fazladır. Ayrıca ortak sorunlarımıza daha geniş perspektiften bakabiliriz, bu çok seslilik ortamında. Bu ise kişiye hem deneyim kazandıracak hem de toplumsal olarak ilerleyememenin kişilikte yaratmış olduğu tıkanıklıkların önünü açacaktır.

Örgütlenmeye karşı çıkmanın başka görünümleri de vardır. Bunlar topyekün insan yaşamını karşılarına almış görüşlerdir. Genellikle bu düşünce yapısı geçmişte örgütlenmenin kayda değer bir biçimini oluşturamamış bir düzeni mutlaklaştırır veya yaşamı tümden yadsır. Genel amaç olası bir termonükleer savaşla insanlığı tehdit etmekse bu bazı toplumlarda, değişik koşullarda insanı yalnızlaştırmak biçimine dönüşebilmektedir.

Düşünce üretimi çağdaş insanın olmazsa olmaz koşuludur. Düşünceler ise insanlar arasında kurulan karşılıklı ilişkilerle zenginleşir. Bu mekanizmanın toplumsal biçimi ise somut bir örgütsel yapıdır.

ADEMİN KABURGA KEMİĞİ

Evrende düzeni, ışığı ve erkeği yaratan iyi bir öğeyle, karışıklığı, karanlığı ve kadını yaratan kötü bir öge vardır.

PYTHAGONE

Özlem AYHAN

Yazmaya başlamadan önce kadın konusu üzerine bir yazı yazmanın bu denli güç olacağını hiç düşünmemiştim. Son dönemde üzerinde çok konuşulan ve yazılan bir konu olması, yeni şeyler söylemenin neredeyse olanaksızlığı ve konunun genel çerçevesinden çıkmama gerekliliği daha yazıya başlarken umutsuzluğa düşürdü beni. Sonunda yalnızca bir kadın olarak bu konuda neler söyleyebilirimin denemesini yazmaya karar verdim. Ancak şunu belirtmek gerekiyor: Bu yazıda kırda ezilmişliğini yaşayan, ailesinin ücretsiz işçisi ve hizmetçisi kadından çok, kent yaşamı içerisindeki kadını konu etmek istiyorum. Zira benim içerisinde yaşadığım ortam özellikle bu konuda yeterince malzeme sunuyor bana.

Sanırım böylesi bir yazıya kadının tanımını yapmakla başlamak gerekiyor. Oysa "kadın"ın belirgin bir tanımlamasını yapmak herhalde olanaksız. Kimilerinin "Kadın döl yatağından başka bir şey değildir", kimilerininse "Bir insan cinsidir" şeklinde yaptıkları betimlemeler, bir tanım olmaktan çok birer açıklama cümlesi olma özelliğini taşıyor olsa olsa. Aristo'nun "Kadın bir takım niteliklerin yokluğundan ötürü kadındır" demesi, Saint Thomas'ın da kadını "yarım kalmış bir erkek" ve "rastlantısal" bir varlık olarak nitelemesi de kadına bakışın günümüze değin uzanan ipuçlarını sergiliyor. Yüzyıllardır yaşanan ezikliğin - ezilmişliğin mi demeli- ve bu ezikliğin neden olduğu sorunlara yönelik ipuçlarını.

Yıllardır "erkeğin kölesi değilse bile, uyruğu olagelen" (1) kadın işgücü olarak kullanım değerinin farkına varılmasıyla, evinin sınırlarıyla çevrili yaşamından "çıktı", doğru. Ancak bu çıkış onun evinin sınırlarından "kurtuluşunu" göstermiyor. Kadın erkekle birlikte çalışma dünyasına girmiş olsa da, bunun kendisini geliştirmek ve kendini yeterli hale gelmek için yapmış değil çünkü. Söz konusu olan zorlayıcı ekonomik koşulların ve düşük ücretli işgücü olma değerinin(!) algılanmasıyla ilintili bir durum. Kaldı ki bugün kadınların hangi iş kollarında, hangi oranlarda dağıldıkları aşikâr: Hizmet sektörüne dayalı, kendini geliştirip gerçekleme olanağının hemen hiç bulunmadığı işkollarında kadınlar çalışıyor. Ev içi yaşamdan kopmanın gerçek anlamıyla ortaya konulmadığının bir kanıtı bu da. Kadınların çalışması yalnızca "Yuvayı yapan dişi kuş" olma anlamında değer taşıyor. Bu, kadının çocukluğu, genç kızlığı ve yaşamının geri kalan bölümlerinde aldığı "terbiye"nin, geleneksel eğitimin bir yansıması elbette! "Kadınlar sık sık aptallıkla suçlandıkları halde 'akıllı olmak', hiçbir toplumsal kesimde genç kızlar için aranan bir özellik haline gelememiştir" (2) diyor Erendiz Atasü. Gerçekten de kızlarımızdan beklenen uysal, az konuşan, ilerinin evine bağlı kadınını oluşturacak niteliklere sahip genç kızlar olmaları. Ee, ağaç yaşken eğilince de...

Denilebilir ki, tüm bunlara karşın kadınlar yavaş da olsa erkeklerin çoğunluğunu oluşturduğu işkollarında kendilerini göstermeye başladılar. Ancak "Kadınlarla erkekler iktisadi açıdan iki farklı bölüm meydana getirmektedirler; herşey eşit olsa da erkekler, yarışa yeni katılan kadınlara oranla daha iyi işleri, daha yüksek ürcetleri daha büyük başarı olasılığını ellerinde bulundurmaktadırlar; sanayi, siyaset vb. alanlarda daha çok sayıda ve en önemli yerler onların elindedir" (3). Bu gözardı edilmemesi gereken bir nokta. Ayrıca kadınlar evin dışında başarılı bir iş hayatı sürdürüyor olsalar da, evde çocuk bakıcısı, aşçı ve temizlikçi olma konumlarını koruyorlar-istisnalar kaideyi bozmuyor. Bu da kadının çalışmasını omuzlarına binen yeni bir ağır ağır bir yük haline getiriyor.

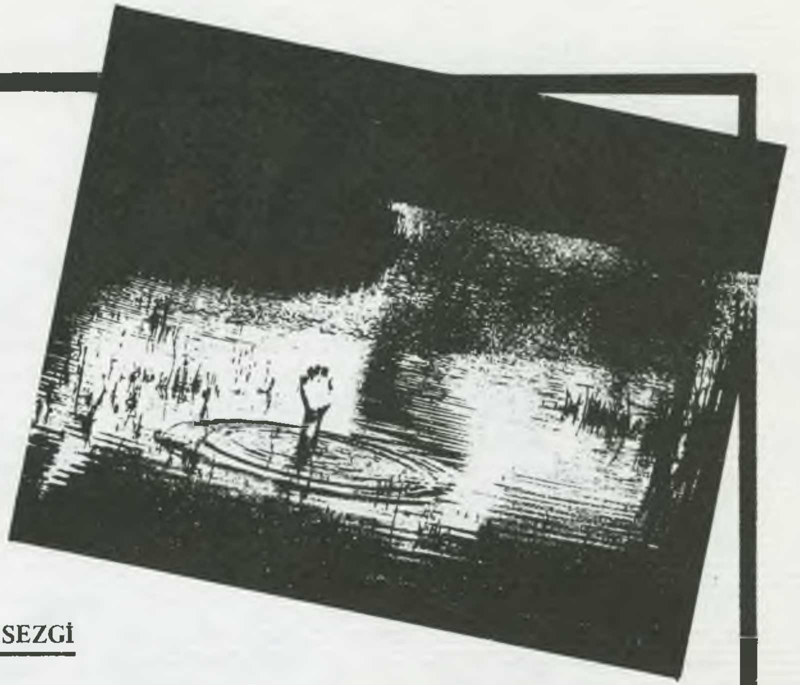

Kadının evin içinde ve dışında karşı karşıya kaldığı durum dolaylı olarak, fakat etkili biçimlerde kadın erkek ilişkisine yansıyor. Ve "manilerden fıkralara 'erkek adamlığın' vurgulandığı bir ülkede erkek olmanın" zorluğu yaşanıyor, erkekler arasında da; ama farketmiyor bunu erkekler, ama farketmiyor. Sonunda kadın sorunu olarak aldığımız, aslında tüm bir toplumun sorunu olarak çıkıyor karşımıza. Hem de gittikçe büyüyen bir sorun olarak..

1-3 Simone de Beauvoir, "Kadın" Sh:23

2 —Erendiz Atasü, "Düşün" Kasım 84

EYMİR GÖLÜ ÜZERİNE

Osman SEZGİ

İçime dert olmuştu. Önüne gelenle tartışıyor, bir çözüm arıyordum. Sanki çağımızın en önemli sorunu ile karşı karşıyaydım Sonradan abarttığımı farkettim. Biraz düşününce, karşılaştıklarımızın da en önemlisi olmadığını anladım. Toplumun geniş bir kesiminden çok, ODTÜ'lülerin bir problemi olduğu için birazda gözden kaçmıştı. Yine de ortada çözüm bekleyen bir sorun vardı: EYMİR.

ODTÜ'lü olup da Eymir Gölü'ne şöyle bir uğramayan yoktur gibi. Onun için temiz havasını, eşsiz manzaralarını, sevimli gölünü, çamlarını, otlarını, sazlarını ve üzerinde yaşayan nice yaratığı uzun uzun anlatmama gerek yoktur. Birçoğumuz vizelerin, finallerin gerilimini orada atmış, toplumsal baskılardan biraz olsun orada kurtulmuşuzdur. Eymir- uygarlıktan uzak, kurtarılmış bir doğa parçası ve hatta ODTÜ'lü olmanın getirdiği en önemli ayrıcalıklardan birisidir bizim için.

Benim asıl değinmek istediğim Eymir'in sorunları. Öncelikle de, önemli bir altyapı sorunu olan temizlik. Sanırım bazılarımız, hertürlü pisliği olduğu yerde bırakmayı doğayı korumak sanıyor ki, Eymir son günlerde doğal bir çöplük olmaya başlamıştır. Burada pislik kelimesi ile belirtmek isdeğimi, sadece insanların oluşturdukları çöp yığınları değil, aynı zamanda düzensiz büyüyüp gelişen otlar, bitkiler ve özellikle sazlardır. Evet bunların yaban hayatı için önemi gerçekten büyüktür, ama bizlerin piknik yapması için oluşturulan alanlar, ilgisizlik yüzünden yavaş yavaş kapanmaktadır. Bu yüzden bu tür piknik alanlarının yeniden düzenlenmesi, sağa sola serpiştirilmiş ufak açıklıklar yerine, daha büyük alanların oluşturulması, kontrolü ve bakımı rahat bir hale getirecektir.

Diğer bir sorun da yine dağınıklığın sonucunda ortaya çıkan, yetersiz çeşmelerdir. Sadece üç dört yerde bulunan çeşmeler, göle gelen herkesin su ihtiyacını karşılamak şöyle dursun, bazen civarında bulunanlara bile yetmemektedir. Hele hele çıkışa yakın bir yerde iseniz, bu ihtiyacınızı gidermek için uzun mesafeler katetmeniz gerekmektedir. Piknik yapılan her alana bir çeşme yapmaya imkan olmayabilir. Hiç olmazsa çeşmelerin sayıları biraz daha artırılmalı veya daha önce de belirttiğim gibi piknik alanlarında bir düzenlemeye gidilmelidir.

Uzun zamandan beri baş sorunlardan olan gölün çevresindeki yolun düzeltilmesiyle bir altyapı problemi çözüldü. Ama geride sonuçlandırılmayı bekleyen daha pekçokları var. İşte onlardan birisi; tuvaletler. Belkide aranızda Eymir'de tuvaletleri bulup, kullanabilen birkaç kimse vardır. Ama, eminim onlar da bu garip yapılardan hiç hoşnut kalmamışlar, bazılarının tuvaletleri niye özenle sakladıklarını anlamışlardır.

Bu kadar altyapı sorununun üzerine bir de Eymir'i geniş bir halk kitlesinin hizmetine açmak, yalnız halkı düşünen, onların boş zamanlarını iyi değerlendirmesini isteyen (!) ve tabii bu arada onlardan biraz para kazanmayı kendine hak gören anlayışın sonucundan başka birşey değildir. Ki o anlayış Eymir'i üç beş kuruşa satmaktan çekinmeyecektir.

Son zamanlarda Eymir'e gidenlerinizin dikkatini çekmiştir. En iyi piknik alanlarından birisini, kimden izin alınarak yapıldığını anlayamadığım, özel bir işletmenin açık hava lokantası işgal etmekte ve o işletme birkaç bez parçasıyla etrafını çevirip elkoyduğu alana, artık piknik yapmak için kimseyi almamaktadır. Bazen iş o noktaya varmakta ki, el koyulan topraklar üzerindeki çeşmeler bile dışarıdan gelenlere kullandırılmamaktadırlar.

Daha söylenecek pekçok şey var ama son olarak şunları söylemek istiyorum. Maddi kazançlar için Eymir'i kullanan ve hatta ona zarar verenler amaçları uğruna gölü yoketmekten de çekinmeyeceklerdir. Ama bu kadar gayretlerine karşın Eymir yinede ODTÜ'lüler için bir sığınak,bir yuva olmaya devam ediyor. Fakat ne kadar daha dayanır bilemeyiz. Gölümüzü gerçekten sevenler, size sesleniyoruz; Eymir'imizin birkaç kuruş için yozlaştırılmasına izin vermeyelim.

BRECHT'TEN ÖNCE BRECHT'TEN SONRA

"BİR TİYATRO SERÜVENİ"

Kuoilay TUNCER

Abidoski İkhernafret[1] M.Ö. 1968'de tiyatro tarihinin ilk senaryosunu yazıp, ilk oyununu yönettiğinde temelini attığı sistematiğin ne denli değişeceğini bilebilir miydi? Soruyu yanıtlamak hiç de öyle kolay değil. Ama Bertold Brecht'le tiyatronun nasıl bir serüvenden çıkıp nasıl bir serüvene ulaştığını görmek oldukça açık ve düşünülmeye değer bir konu. Ya da başka bir deyişle Brecht'i algılamak ve onunla nelerin değiştiğini izlemek çağdaş bilincin yanıtlamak zorunda olduğu sorulardan biri, belki de en önemlisi.

Kimdir bu Bertold Brecht denen kişi? Basitçe bir tiyatro kuramcısı, yazarı ve yönetmeni; bir şair, bir düşünür. 1889'da Karaormanlar'da başlattığı tiyatro "savaşını" 1956'ya dek sürdürmüş sıradan bir insan. Ne denli basit, öyle değil mi? 67 yıllık bir yaşam, birkaç eser, hakkında söylenmiş iki söz... Hayır! Kesinlikle bu değildir Bertold Brecht.

Bugün Brecht adı tiyatroya koşut olmuş durumda. Düşünsenize bir, yüzlerce yıl önce atılan tiyatronun temelleri başlangıcından biraz değişmiş, sonra da Aristoteles ile anlamı "buldurulmuştu." Aristo'ya göre tiyatro, insanların gelip, sergilenen olaylarla özdeşleşmesi, yanılsaması ve anlatılan şeylere üzülüp, ağlayıp, rahatlayarak evlerine dönmesi, yani "catharsis" olmasından başka birşey değildir.[2] Böylece insanlar dertlerini unutacak, toplum ve özellikle de o toplumun "authority"si, başkaldırmayan,mutlak bireylere, "üstün" insanlara kavuşacaktı! Ve işin en ilginç tarafı, bu kuramın ta 20. yüzyıla dek hemen hemen hiç değişmeden sürmüş olmasıydı. Brecht'ten başka kimse değildi bu "çağdaş" tiyatro anlayışını getiren, ve Aristocu anlayışı kökten yıkan. (Tabi, burda özellikle Çehov, Artaud ve Coucteau'nun gözardı edildiği düşünülmesin. Ama ne bu üç insan ne de diğerleri kökten bir değişimi Brecht düzeyinde gerçekleştirememişlerdir.) Brecht -o herkesçe bilinen- Epik Tiyatrosunu gözler önüne serdiğinde tiyatro tarihinde atom bölünmüş oldu.

Basitçe Brecht'in kuramı, yabancılaştırmaya yanılsamalar yerine, gerçeklerle gözgöze gelmeye, ve catharsis yerine de soru sormaya, dalmaya dayanır. "Çağdaş insan soru soran insandır"[3] diyordu Brecht. "Şüphe etmelidir, inanmamalıdır, kendine verilenlerle yetinmemelidir. Nedenler, nasıllar olmalıdır onun için."

Brecht'te doğmalara yer yoktur. Söyleyecek çok sözü olan ama bunun en kısa, en anlaşılır ve en kestirme yollarını bulan bir insandır o. Ve yaşattığı mucizelerin en büyüğü olan materyalistik diyalektiği tiyatro ve sahne diliyle özümlemek, sentezlemekle yolunu bulmuştur. Bu da bir görüşün kendini savunan yollarla bütünleşip büyümesi, özdeşleşmesi demekti. Ama sanattı aslolan ve ondan ödün verilemezdi.

Brecht'e "politik tiyatrocu" demek O'nu Discator'laştırmak, "ajit-prop tiyatrocu" demekse O'nu Dieter Steinbe'leştirmek olur. İnsanın tiyatrosu insan içinde kurulmalıdır. (Bu da Brecht özgenliğinin tam bir çıkış noktası sayılabilir.) Bu yaratılan haksızlıklara karşı, kıyımlara ve savaşlara karşı ama hep insan sevgisinden ve insan sağduyusundan yana bir yaratımdır.

Peki nasıl oldu da tanıştı Anadolu Brecht'le? Daha doğrusu sevebildi, yeri geldiğinde dürüstçe eleştirebildi O'nu? Öncelikle, gerek Brecht'in oyunlarından, gerekse Brecht'sel oyunlarda hep bir devinim vardır, Evrenseldir. Ve evrende nasıl mutlak hiçbirşey yoksa, (Antoine de Saint Exupery'in, Küçük Prensi'nde Avcıyla Tilkinin konuşmasına bir bakılmalı belki de) Brecht'in tiyatrosu da mutlak değildir. Ama sorular, arayışlar vardır. Anadolu insanı da hep sorular içindedir, arayışları vardır. Belki alıştığı gibi yaşar ama, kör-sağır-dilsiz olmamıştır hiç.

Brecht haksızlıklara karşıydı, Acımasızlıklara da... Nasıl sevmezdi ki bizim halkımız O'nu! O ince ama vurduğu yerden ses getiren olayları düşünceleri yaklaştırdı bizi O'na, O'nu bize. (Tabi bunlar çok yüzeysel görülebilir ama- kısıtlı çevrelerde de olsa - şu kadar yıllık tarihinde Türk sahnelerinin kaç kez Brecht'i konuk ettiği, Brehct'le ilgili kaç kitap basıldığı (1985'te 38 civarında) göz önüne alınırsa Brehct'le olan dostluğumuzun pek de öyle yüzeysel olmadığı açıkça görülebilir.

Gelin birkaç oyun alalım örnek olarak:[6] -

1919- Baal. Savaşın acıları. Bizden çok kim çekmişti ki savaştan.

1919- Gecede Davul Sesleri - İlericiliğe karşı baskıların yerildiği bir oyun. Tam padişahla olan savaşın büyüdüğü anlar, bizde de...

1930- Kurallarla Kural Dışı - İşsizlik, ekonomik kriz... Aynı anlarda, bizde de gelişme çabaları ve bunalım, zorluklar.

1938- Yiğit ana. Brecht savaş korkusunu anlatır. Bizim de eşiğimizdedir savaş o sırada.

1944- Şvayk II. Dünya Savaşında. Bir savaş traji-komedisi. Bizde "karne"lerle yaşamayı öğrenmiştik.

1948- Bay Puntila ile uşağı Matti.

İkiyüzlülükler. O zaman da vardı, şimdi de var. Yazık ki, gelecekte de olacağa benzer.

1955- Sezucn'ın İyi İnsanı - İyi insan olmak mı, köşeyi dönmek mi? Çağdaş Antigone'lerimiz kimler için çalıştıklarını bir bilseydi...

Örnekleri çoğaltmak olası. Bunu ve Brecht dünyasına daha kapsamlı bir yolculuğu diğer yazılarıma bırakıyorum. Bir "İlk" sonsöz olarak "İnsanlar varolup düşündükçe Brehct de varolacaktır" diyorum.

KAYNAKLAR

1- Nutku, Özdemir; Dünya Tiyatro Tarihi Remzi Kit. İst. 85

2- Aristoteles; poetika; Tunalı İsmail, Remzi Kit. İst. 85

3- Witt, Hubeet; Brecht As They Knew Him;İnternational Publishers; N.Y. 1977

4- Parkan, Mutlu; Brecht, Bertold; Bentley, Eric; Brecht and Experimental Theatre; Grove Press Inc. N.Y 1966

PINK FLOYD

BİR BAŞKALDIRI MÜZİĞİ:

Demet YALÇIN

2. Dünya Savaşı'nın ardından değer yargılarında görülen köklü değişikliklerle, 1960'lı yılların yoğunlaştırdığı Rock müziği, yeni yaratımlarla ve kompozisyonlarla, değişik türler olarak çıkıyor karşımıza. Savaşın, diğer kesimlerde olduğu gibi gençlik üzerinde bıraktığı olumsuz izler, başkaldırının bir biçimiyle müzikte de yansımasını buluyor. Bunun yanısıra, dünyayı saran saldırgan düşüncelere karşı gençlik, müzikleriyle duygularının yanısıra isteklerini ve amaçlarını aktarmayı deniyor. Kitleleri etkileyen birçok grup tanıyoruz o yıllarda. Pink Floyd da bunlardan biri. Özgürce seçilmiş figürlerle, doğaçlamalarla kitleleri etkilemeyi çok iyi başarıyor Pink Floyd.

Kuruluşlarının ilk yılarında Syd Barret öncülüğünde yükseliyorlar. Ancak 1968'de bu değerli elemanlarının uyuşturucuya yenik düşmesi, yerini David Glmour'un almasıyla sonuçlanıyor. Bestelerin yapımındaki en büyük rolü ise, Roger Waters üstleniyor. Bir süre sonra grup, yeni bir tür, yeni bir anlayış getiriyor: "Psychodelic Rock"

Müziğiyle olduğu kadar filmiyle de ilgi çeken "The Wall" albümü, albümler zincirinin ana halkası. Toplumun birey üzerinde çeşitli baskılarla yarattığı kişiliği ön plana getirip, gerçek kişiliği ise arka plana itmesi ve bireyin kendisine yabancılaşmasına neden oluşu anlatılmakta. Toplum-insan hayatında etkin bir kavram olarak - bireyi bunalımlı bir tip haline getiriyor. Birey, kendini duvarlar arasına hapseden tüm duvarları yıkmaya çalışırken, kendi içinde büyük çatışmalara giriyor. 83 yılının Mart ayında "The Wall" un devamı olarak görebileceğimiz yeni bir çalışma çıkıyor karşımıza : "The Final Cut" Burda yine aynı sorunlarla karşı karşıya kalan birey, bu içine kapanmışlığının, yok edilmişliğinin nedenlerini arayıp duruyor.

"Ummagumma" ya kadar psychodalic rock ve elektronik müzik öğelerini birleştirerek bir çıkış arayan grup, "Atom Heart Mother"la özgün çizgisine ulaştı. Daha sonra senfonik öğelerin yardımıyla "progressive rock" denilen türe ulaşan topluluk, 1971'de kendi yorumlarıyla en beğendikleri albüm olan "Meddre"yi yayınladı. Yaygın olarak tanınmalarını sağlayan "The Dark Side of the Moon", 1973 'den bu yana hala önemini koruyor. Eski grup elemanları Syd Barrett'in anısına yaptıkları "Wish You Were Here" albümünde ise, topluluk doğaçtan çalış tekniğiyle duygusallığın armoniyle birleşmesinin üstün bir örneğini veriyor.

Toplumun değer yargılarına karşı çıkış, "The Dark Side of The Moon" albümüne kadar daha çok müziksel kalıplar içerisinde kendini göstermiş. Sonraları Roger Waters öncülüğünde "Animals"da sezdirilmiş. "The Wall" da ise tamamen ortaya çıkarılmış. "Animals" da verilen tema kuvvetli bir hayal gücüne dayalı. Toplum içinde yer alan bireylere çeşitli sıfatlar yakıştırılarak alay ediliyor. Bunun yanısıra sözel anlatımcılık ilk defa "Animals"da görülüyor. Grup elemanlarınca, müzikle sundukları yetersiz kalmış ve artık sözler birçok şeyin ortaya konmasında, sonuca daha çabuk ulaşan araçlar haline gelmiş.

"The Wall" ve "The Final Cut" da ağırlıkla yer verilmiş olan sorunlar Waters'in son albümüyle bir açıklığa kavuşturulmaya çalıştırılmışsa da yeterli başarıya ulaşamadı. Bunun nedenlerini toplumun işleyişine karşı çıkışta bir seçenek getirememelerinde aramak gerek. Cinsellik, evlilik, aile, uyuşturucu, savaş ve bunun sorunlar karşısında topluma yabancılaşma eğilimi yaratıyor. Oysa toplumdan soyutlanmak yerine üretken, yaratıcı ve kalıcı seçeneklerle topluma seslenmek gerekiyor.

"The Final Cut" dan sonra dağılan grup elemanları arasındaki anlaşmazlıklar sona ermiş bulunuyor. Pink Floyd - Roger Waters haricinde -tüm bestelerin David Gilmour'a ait olduğu yeni albümleri "A Momentary lapse of Reason"la müzikseverlerin ilgisini toplamaya devam ediyor.

**"Korkmuş insanları
gördünüz mü?
Duydunuz mu düşen
bombaların sesini?
Alevlerin hepsi yokoldu ama
Acı hala sürmekte
Hoşçakal mavi gökyüzü
Hoşçakal"**

**"Ne oldu o savaş sonrası
rüyasına
Oh Maggie,Maggie
ne yaptık biz!"**

Cem DEVECİOĞLU

PLATOON...

SAVAŞ MASUMİYETTİR

Vietnam savaşına katılmış ABD'li yönetmen Oliver Stone'un PLATOON filmi, Amekan sinemasının ustalaştığı birtakım teknikleri ihmal etmeden, bir ABD müfrezesinin boğuştuğu dehşet psikolojisini anlatıyor. Askerlerin bazen duyarsızlığı, bazen vahşete dönüşen korkuları, tek mekan olan ormanda, izleyiciyi yer yer telaşlandıran gerilim efektleriyle sürekli besleniyor. Ancak, bu efektlerin yoğunluğu, filmin belki de ana teması olan masum delikanlı Chris'i ve hesaplaşma niteliğinde olabilecek günlüğünü geri plana atıyor. Daha çok belirginleşen, insanlıktan çıkmanın sınırına gelen müfreze üyelerinin savaşta törpülenen acımasızlık, insancıllık ya da adalet duyguları. Vahşet mankenleri gibi gözüken Viet Kongların karşısında, insanların kişiliklerinin nasıl zedelendiğini, ABD'nin bu savaşta kendisini nasıl bulduğunu (kendi kendisiyle nasıl savaştığını), askerlerin birbirleriyle ilişkilerinde görüyoruz.

Görselliğin iyi kullanıldığı filmde, Chris'in ilk nöbetinde düşmanı sezince hızlanan, görünce de biran duran kalp atışlarının efekt olarak bu tutulma sahnesine eklenmesi; harita kutusu karıştırılırken patlayan bomba ve izleyen eşzamanlı kurgu; çavuş Elias'ın helikoptere yetişemeyerek aşağıda kaldığı bölümde kamera ve müzik, birer iyi düzenleme örneğidir. Ancak, duygulu müzikler genelde filme ters düşüyor.

Kullandığı efekt zenginliği kadar derinliği olmayan film bir psikolojiyi anlatmaktan çok izleyicinin kendini kaptıracağı bir atmosfer oluşturuyor. Vietnam'a özgül bir noktada bakan Platoon 4 Oskar ve Berlin Film Şenliği Özel Ödülü almış,

MEVZİDE

Ve çelik buharlaşıyor
Düşmanın gözlerinde
****
Top susmuş.
Tüfekler susmuş
Susmuş herşey:
Düşman geri çekiliyor.
Luu Trong Luu

(Ülke Ülke Çağdaş Dünya Şiiri, Vietnam, Milliyet Yayınları, 1980, sf. 659)

"Filmin işlevi, izleyiciyi "kendi işini kendi görmeye" yöneltmektir, onu eğlendirmeye değil. Onu avucunun içine almaya, yoksa oyalamaya değil. İzleyiciye cephane vermeye, yoksa sinemaya getirdiği gücünü boşa harcamaya değil. "Eğlence" tümüyle zararsız bir terim değildir; onun altında tümüyle somut, etkin bir işlem yatar."
(Sergey M. Eisentein, Film Biçimi, Payel Yayınları, sf. 99 1985)

ANAYURT OTELİ

Ben Zebercet...

Yusuf Atılgan'ın Anayurt Oteli romanından (1973) Ömer Kavur'un sinemaya uyarladığı ANAYURT OTELİ Ankara'da, film seçiminde belli bir çizgiyi korumaya çalışan Kızılırmak Sinemasında gösterime girdi. Sinemada "ne anlatıldığı" kadar "nasıl anlatılması gerektiği" sorununu da özellikle önemsemek gerektiğini düşünen Kavur[1], bu filmde zaman, mekan ve mantık örgüsü bakımından karmaşık bir romanı, sinema diliyle yeniden yaratıyor.

Bir taşra oteli olan Anayurt Oteli'nin katibi Zebercet dar görüşlü çevrenin etkilerini taşıyan, sınırlı yaşantıların ve işinin belirlediği bir tipdir. Filmin başında kendini kısaca tanıttıktan sonra, Zebercet kişiliği, adeta bir geriye sayma gibi, gittikçe hızlanarak çözülür. Bıyıksızken kendini aynada bıyıklı görmesi bu çözülmenin ilk habercilerindendir ve üstüste yığılarak sonu hazırlayan diğerleri bunu izler. Tekrarlanan görüntülerle, Zebercet'in takıntıları ("Gençleşmişsiniz", "Nasıl seninim.", gibi sözler; uyuyan temizlikçi kadınla sevişme; onu boğduktan sonra bile ayaklarını yıkama; birkaç yerde boğma motifi) çizilir sürekli. Onu, ölüme dönüşecek kadar çok etkileyen cinsellik saplantılarının "geçikmeli Ankara treniyle gelen kadın"da odaklaşmasıyla, önce yalnızca hayalini kafasında yaşattığı kadının geri dönüşü humma-

lı bir bekleyişe dönüşür. Zaten başından beri boğucu olan atmosfer[2]. Zebercet'in kafa karışıklığı eylemlerine yansıdıkça ölümcülleşir. En kasvetli öğe olan temizlikçi kadını, yine bir cinsel doyum nesnesi olarak kullanırken boğar; bu andan sonra iniş hızlanır, aldığı uyarılarla gitgide tükenen Zebercet için kendini öldürmekten başka çıkış yolu kalmaz.

Filmin iki önemli başarısı, Zebercet'in gözünden aktarma girişimi ve zekice kurulan olay örgüsünün doğurduğu gerilimde belirginleşiyor. Kamera yerleştirim ve devinimininin, gereken sahnelerde filmin anlayışına uygun olarak, çokluk monoton-

luğa kapılmayacak biçimde düzenlenmesi özgün bir bakış olarak dikkati çekerken, özellikle otel içindeki kamera açıları, pencerelerdeki aşırı günışığı (bir dışardan soyutlanma duygjsu (?)), Zebercet'in yolçizgisi üstünde tepeden çekimi, romandaki noktalama imsiz, serbest çağrışımlı anlatımları anımsatırcasına, tamamlanmayan, gün değişimlerinin kestiği olayları, iyi yerleştirilmiş ipuçlarıyla, bütüne bağlıyor.

Film boyunca sürekli duyulan gerilimse, boğma motifi birkaç kaynaktan birden Zebercet'in düşüncesine çöreklenirken, şiddetlenir. Ona bir dayanak gibi gözüken bir akrabasının kendini asmasını anlatmasıyla parçalar birleşir. Günlerce kimseye vermeyip kapandığı "gecikmeli Ankara treniyle gelen kadın"ın kaldığı odada, ceketini ilikleyerek kendini asışı, çok çarpıcı bir düzenlemeyle, çözülüşü tamamlar.

İzleyici ve sinemacının birbirini gerektirerek buluştuğu düz olay anlatımı yerine, bir kişilik, hastalıklı bakış ve mozaik gibi bir yapıya uygun sinema diline kaykışılması türünden çizgidışı bir girişim, ortaya olumlu bir yapıt çıkarmış. Tempo artışlarında, oluşturulan havayı yer yer dağıtırcasına öne çıkan diyaloglar, içdünya algısını yansıtmaktan dışarıdan olay aktarımına geçiş, başlarda tutturulan tutarlılık ve bütünlükle kıyaslandığında, eleştirilebilecek noktalar. Adı Vasfiye ve Ahh Belinda'da başarılı oyunlar sergileyen Macit Koper, Zebercet'i canlı bir kişilik olarak bize sunuyor. Filmde titizlikle uğraşılan üslup sinema için bir kazançtır.

---

1 Videosinema, Yönetmenlerimizle Söyleşiler: Ömer Kavur, sayı 9, 1985, sf. 92, "Genellikle bizde filmin hikayesi önemlidir diye düşünülür. Yani ne kadar çok olay dokusu, ne kadar çok entrika varsa filmin o derece başarılı olacağı düşüncesi hakimdir. Bu her anlamda, her türden içerik için geçerli bir şeydir. Yani ister sosyal içerikli olsun, ister tamamen ticari bir film olsun. Anlatım biçimine ise pek önem verilmemekte."

2 Aynı zamanda romanda, Anayurt Oteli, Yusuf Atılgan, Bilgi Yayınevi, 1973, sf. 14, "(İstasyon alanından otele çıkan sokağın başında bir çam ağacının gövdesine tenekeden kesilmiş, koyu yeşil üstüne ak harflerle OTEL yazılmış ok biçimi bir gösterge çakılı; ama yıllar sonra çivilerden biri çürüyüp kopunca okun ucu aşağıya dönmüş toprağı gösteriyor, otelin yeraltında olduğu sanısını veriyor insana.)"

DEĞERLENDİRİLEN BİR FIRSAT...

Mehmet IRMAK

1987 yazında referandumla başlayan siyasal gerginlik sonbaharda yaşanan genel seçim havasıyla doruk noktasına ulaştı. İnsanlarımız, değişik nitelikte ve çeşitli yöntemlerle yapılan bir siyasal tartışmanın içinde kendilerini "ister istemez" buldular. Aynı zamanda siyasi partiler ve basın bu tartışmanın belirleyicileriydiler. Özellikle hayat pahallılığı, ücretler, işsizlik ve toplumsal kesitlerin sorunlarını sergilemek muhalefetin tartışma konuları olmuştu. Bunu yanında hem referandumda hem de genel seçim ortamında kullanılan öğelerden biri sürekli olarak iktidar tarafının gündemini oluşturmuştu. Bu da "geçmişi unutma" idi. Bu ögenin kullanılması ve seçmen üzerinde işlenmesi sırasında üniversitemiz de kendine düşenpayı aldı. Nasıl mı?

HALK MAHKEMESİ

Genel seçim dönemi içinde, üniversitemizin yurtlarından birinde yapılan şaka, belirli bir çevre tarafından limon gibi görülüp aynı zamanda bunun sonuna kadar sıkılmasını da berebarinde getirdi.

Bildiğimiz gibi yurtlardaki arkadaşlar yeni gelen hazırlık öğrencilerine kendilerine de uygulanmış şakaları yaparlar. Elektrik, su parası toplama, nöbet tutma, uyuşturucu ve porno kontrolü gibi. 1. yurtta yapılan, DGM'ye sevkedilmeye ve sadece sevkedilmelerinden dolayı yurttan atılmalarına neden olan "halk mahkemesi" şakasını espiri üretme kaygılarıyla yüklü bir anlayışın aşırı bir örneği olarak görüyoruz. Bu tip şakaların kabul edilebilir yanı olmamasına rağmen, bildiğimiz bir çevre tarafından olaya kazandırılmaya çalışılan boyutun nasıl işlendiği irdelenmeye değer.

ÇARKLAR İŞLEMEYE BAŞLIYOR

Genel seçimlere artan bir ilgi ve heyecanla gidilirken, bu şaka ile, etiketini yapıştırmaya gerek duymadığımız bir basın organının eline "malzeme" geçmişti. Elbette bu olay şaka sınırları içinde bırakılmamalıydı. Bu arada gazetenin teknik servisi ayrıntıyla uğraşmaktan kurtulmuştu. Çünkü büyük puntolarla sekiz sütuna verilecek manşet, fazla zamanlarını almayacaktı. Ve "Türkiye" gazetesinin okuyucuları 25 Kasım 1987 günkü nüshayı gözleri faltaşı gibi açılmış biçimde okudu: "Yeniden Halk Mahkemesi" Ertesi gün yine ilk sayfada "ODTÜ Nereye Gidiyor?" diye soruluyordu Bu arada ODTÜ Öğrenci Derneği'nin ilk Genel Kurulu, şakadaki çarpıtmaları desteklemek için kullanılmalıydı. Gazetenin, genel kuruldaki adaylara yapıştırdığı etiketlerle birlikte, yine genel kuruldaki saygı duruşu için yapılan anonsta Atatürk'e hakaret edildiği yolundaki çarpıtmaları, gözlerin ODTÜ üzerinde daha da yoğunlaşmasına neden oldu. Ve o sırada televizyondaki seçim propaganda konuşmalarında ODTÜ'de gündeme geliyordu.. 26 Kasım 1987'ye geldiğimizde bu defa gazete, altı sütundan verdiği manşetle ODTÜ geçmişini tek yanlı olarak tartışmaya devam etti.

Bütün bu gelişmeleri topladığımızda söyleyebileceğimiz yalnıza: "ODTÜ'nün onlar için gözden çıkartılabileceği başka bir deyişle rahatlıkla yıpratılabileceği"

Biliyoruz ki üniversitemiz, her şeye rağmen, ülkemiz yüksek öğrenim kurumları arasındaki ayrıcalığını gerek nicel gerek nitel açıdan korumaktadır. Böyle bir kurumun politikacılar tarafından titizlikle dikkate alınacağı da açıktır. Bu duyarlılık, nedendir bilinmez(!) kendini hep abartılı bir biçimde gösterir. Başka bir deyişle yaşadığımız son seçim döneminde, ODTÜ'nün propaganda malzemesi olarak kullanılması, siyasal yaşamımızın olgunlaşmasının daha uzun zaman gerektirdiği yönündeki inancımızı pekiştirdi.

Yazıyı noktalamadan, şaka olayındaki öğrencilerin DGM'deki ifadelerinden sonra savcılık tarafından soruşturma açma ihtiyacı duyulmadığını da belirtelim.

ODTÜ–ÖD BASIN AÇIKLAMASI

23.11.1987 Pazartesi günü yapmış olduğumuz yasal Genel Kurul Toplantısı hakkında, 26.11.1987 tarihli "Türkiye" gazetesinde yazılanların tümü asılsızdır.

Sözü geçen yazıda:

1- Taner Yüzgeç'in yaptığı konuşmada *"Atatürkçülüğe ve Emperyalizme karşı mücadele vermiş ve hayatını kaybetmiş arkadaşlarımız için hepinizi bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum"* dediği iddia edilmektedir. Gerçekte ise Taner Yüzgeç konuşmasında *"Atatürk için ve Emperyalizme karşı mücadelede hayatını kaybetmiş şehitler için hepinizi bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum"* demiştir

2- Taner Yüzgeç arkadaşımızın söylediklerine ilişkin yorumların ise gerçeklerle hiçbir ilgisi yoktur. Taner Yüzgeç illegal bir örgütlenme çağrısı yapmamıştır. Sözü edilen, genel kurulun yapılmakta olan derneğimizin yasal örgütlenmesidir.

3- Genel Kurula giren gruplara ve kişilere illegal bağlar yakıştırılmaya çalışılmaktadır. Bu gruplar yasaların bize tanıdığı haklar doğrultusunda, öğrencilerin ekonomik (akademik) — demokratik sorunlarının çözümü için biraraya gelen insanlardan oluşmaktadır ve hiçbirinin illegal örgütlenmelerle bir bağı yoktur.

Ayrıca, aynı tarihlerde yurtlarda yapılan bir şaka üzerine getirilen yorumların ve açıklamaların gerçekleri yansıtmadığı açıktır. Yurtlarımızda, her yıl yeni gelen öğrencilere şaka yapmak gelenek haline gelmiştir. Bu yıl da yapılan şakalardan birinin çarpıtılarak "halk mahkemesi"ne benzetilmesi ve şakayı yapan arkadaşlarımızın şüphe altına alınarak, olaya siyasi içerik kazandırılmaya çalışılması, Türkiye gazetesinin kasıtlı tavırlarının en son örneğidir.

Yayın hayatına girdiği günden bu yana ODTÜ'ye ve tüm DKÖ'lere ilerici ve demokrat kesime yönelik karalama ve suçlama kampanyasını sürdüren kesime Türkiye gazetesinin , yasal genel kurulumuza ve aynı başlık altında yayınladığı, yurtlarda yapılan bir şakaya ilişkin tavrı şiddetle kınıyoruz.

Basın ahlakına uymayan, ilerici ve demokrat kesim üzerindeki baskıyı artırmayı hedefleyen bu tür yaklaşımlara karşı, tüm basını ve duyarlı kesimleri tavır almaya ve yapılanları teşhir etmeye davet ediyoruz.

Not Defteri

● AHMET SAĞIRLI

Halk Mahkemesi

Masum öğrenci şakası gibi gösterilerek örtbas edilmek istenen bu olayın vehametini anlamak için hadiseyi tersyüz edelim:

Diyelim ki, filanca yurda ya da üniversiteye yeni bir öğrenci gitmiş olsun..

Yurdun kıdemlileri aralarına yeni katılan öğrenciyi bir odaya kapatsınlar...

Zorla namaz kıldırsınlar...

Değil 6 saat bir saat bırakmasınlar...

Dini sorular sormuş olsunlar...

Sonra da bıraksınlar..

Ve bu bir şakaydı, desinler..

Neler olurdu Türkiye'de?

Kamuoyunu ayağa kaldırmazlar mıydı?

Konuyu günlerce manşet yapmazlar mıydı?

Kampanyalar açmazlar mıydı?.

Peki şimdi neden örtbas etmek istiyorlar?

* * *

Deniz Gezmiş ve arkadaşları 1968'de **"Üniversitede reform"** isteği adı altında boykota gittikleri zaman bugünün politikacısı E.İnönü dahil, birçok yönetici olayı masum bir öğrenci hareketi olarak isimlendirmişti.

Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde öğrenciler 1980 öncesi eylemleri tekrarlıyor

Yeniden 'Halk Mahkemesi'

Solcu öğrencilerin yaptığı genel kurul toplantısında, "Solcuların gizli örgüt kurmaları" tavsiye edildi.

ODTÜ nereye gidiyor?

ODTÜ'de halk mahkemesi kurarak, "Serdal Ay"ı muhakeme eden 6 öğrencinin, ODTÜ Öğrenci Yurdu'ndan atıldığı bildirildi.

Türkiye
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

DOLMAKALEM

Ferhad GÜL

O kadar yorgundu ki, gözlerini kapar kapamaz uyudu.

Koridordan gelen ayak sesleriyle mi, yoksa soğuktan mı uyandı, bilmiyordu. Sağına soluna bakındı, her taraf karanlıktı. Uykunun sersemliğiyle kanlı gözlerini karanlık odada gezdirirken, ayak seslerinin şimdi kendisine daha yakın olduğunu sezdi. Pek kısa bir süre sonra da açılan demir kapının gıcırtısı, bomboş kafasında yankılandı. Hala sersemliği üstündeydi. Ve kafası, kafasının boşluğunu anlamayacak kadar boştu, ya da boş hissettirecek kadar doluydu. Ama bildiği bir şey vardı, hiç bir şey düşünemiyordu o anda.

Odaya giren ayakların sahipleri, O'nu uyuyor sanıp, uyandırmak için itip-kalktılar. Sanki boş bir çuvala daha fazla saman sığdırmak için çuvalı sarsıp duruyorlardı. "Hadi halk, Hakim önüne çıkacaksın" dedi, içlerinden kısa boylu şişman biri.

O ise hala zamanı bir kaç dakika geriden yaşıyormuş gibi, anlamsız, bomboşluğu görmeye çalışan gözlerle, aynı elbiseleri giymiş bu kişilere bakıyordu. Söylenenleri de duymuyordu ama, -insanoğlunun belkide en güçlü içgüdüsüydü bu- emirleri anlıyor ve bunlara itaat etmesi gerektiğini biliyordu. Doğruldu. Hızla kalkmak istedi. Ama unuttuğu iki şey vardı. Biri kelepçesi. Diğeri prangası. Çavuşun emriyle, askerlerden biri prangayı çözdü. O anda ayaklarında bir maratoncunun, koşu sonrası yalınayaklığının rahatlığını hissetti. Kafası hala bomboştu. Hiçbirşey düşünemiyor, sadece emirleri duymaya çalışıyordu. Beyninden kulaklarına "duy" emri gitmese de, kulakları duymasa da, O emirlere uyuyordu. Kalk! Çabuk ol! Sallanma ulan! Mahkemeye çıkacaksın!... Artık yavaş yavaş ağaran günden 400 cm^2 lik nasibini alan bu taş oda, O'na, yıllarca kaldığı yabancı bir yermiş gibi geldi. Hem tanıdık bildik bir yer, hem de yabancı. Ne tuhaf bir durumdu bu kadar yakın olduğunu hissettiği bir yeri tanıyamamak.

Bir süre sonra, en önde şişman kısa boylu çavuş, en arkada iki asker, ortada da iki askerin arasında O, koridorda gi derken diğer tutuklularda birer birer bunların gürültüsüne üşüşüp başlarını demir parmaklıklara dayadılar. Önünden geçtikleri her koğuştan üç beş baş bunları izliyordu, parmaklıklar izin verdiğince.

Bunca meraklı gözlerin odak noktası olunca, birden kendisi de üzerine baktı. Üzerinde mahküm elbisesi yoktu, diğer mahkumlar gibi giyimli değildi. Saçları kesilmemişti. Üzerinde ütülü ceket, pantalon, hatta kravat vardı. Kollarına baktı. Şişman ve dolgun parmaklarında alyans bir yüzük vardı. Kol düğmeleri altındı. Bembeyaz ve dolgun bileklerindeki kelepçeler ise çok canını yakıyordu. Göbekliydi. Askerlerden ve birer birer geçtikleri yüzleri çökük, küçülmüşcesine bakımsız mahkumlardan daha bakımlı daha derli topluydu.

Birden beyninden aşağıya buz gibi kaynar su döküldü. Deminden beri gözlediği adamı tanımıyordu. "Aman tanrım" diyebildi hafifçe. Kim olduğunu, neyin nesi olduğunu hatırlamıyor, hatta bu soğukta, toz ve demirin ve derilerin bir arada tuttuğu kemiklerin arasında, ne aradığını bile bilmiyordu. Nasıl gelmişti buraya? Ne yapmıştı? Suçu neydi? Birden bomboş kafası, kafasını daha da boşaltan binlerce soruyla doldu. Bir tekine bile yanıt bulamıyordu. Askerlerin düzenli ve büyük adımlarına karşın, O kısa kısa yürüyor geride kalırsa, askerler iteliyorlardı. Üşüyordu. Yorgundu. Hepsinden kötüsü de içinde bulunduğu kimliğini bilmemekti. Adını bile anımsamıyordu

Yeşil bir arabayla yolları, yorgun bacaklarıyla da koridorları geçip bir süre sonra bir kapının önünde durdular. Çavuş içeri girip çıktı. Beraber içeri girdiler. Askerlerden ikisi kapıda bekledi. İçerisi sıradan küçük bir mahkeme salonuydu. Sanki mahkemeleri iyi tanıyor gibiydi. Beyninin boşluğunda bile hemen kimin savcı kimin yargıç olduğunu biliverdi.

Yargıç duruşmayı açtı. Birşeyler söyledi. O bunların hiçbirini duymadı. Sonra savcı konuştu. Savcıdan duyabildiklerinin hepsi bir cümleydi: Savcının son cümlesi:

— Altı kişiyi öldürtmektenyargılanan sanığın, Türk Ceza Yasasının... maddesine göre idamını talep ediyorum.

İdam sanki Kurban Bayramında koyun kesilmesi gibi doğal geldi kulaklarına Kulakları ise bunu boş beynine iletme gereksinimi bile duymadı. Ne irkildi, ne korktu, ne de ürperdi. Hissettiği tek şey üşümesiydi. Yalnız bundan sonra konuşulanları dinlemeye başladı. Sıra avukattaydı. Avukat sakin bir tavırla, koyu renkli gözlüklerini arada bir düzelterek, konuşmasını sürdürüyordu. Tuhaf şey; avukatında savcıya katılmasıydı. O da kendisinin o altı adamı öldürttüğünü tek farkla söylüyor, bunu yapmasının kendisine verilen bir görev olduğunu da ekliyordu. Demek ki kendisi ölüm emri vermekle görevli bir kişiydi. Kendisi hakkındaki ilk bilgiyi böyle edinmiş oldu. Kendi idamı, kendi ölümü beyninde imgeleşip anlam kazandığında cehennemin soğununu hissetti. "Ben kimseyi öldürmedim" diye bağırdı. Ama hiç ses çıkmamıştı ağzından. Kendisi bile duymadı. Suçsuzluğunu kanıtlamak için bağırdı, çağırdı, çırpındı ama ne bir ses çıktı ne de kimse O'na baktı, sadece kelepçeler bileğini biraz daha acıttı.

Yargıç kararını bildirmek için tahta tokmağını tahta masasına vurdu. Tak. Tak. O anda tutuklu bu darbeleri başına yer gibi oldu. Kafasında yanardağlar patlıyordu. Dinamitle patlatılan baraj kapaklarından fışkıran nehir gibi, benliği, kimliği ve geçmişi kafasına doldular.

Saygıdeğer bir ağırceza yargıcıydı. Üniversiteyi dereceyle bitirmiş ve meslekte de bir çok başarılar kazanmıştı. Bir çok devlet büyüğünün övgüsünü kazanmış, hatta bazılarıyla yakın dostluğa bile girmişti. Ama hala bu mahkemede sanık olarak ne arıyordu, onu bir türlü anlamıyordu. Ömründe hiç kimseyi öldürmemişti. Karınca bile ezemezdi ki zaten O. Bir kere daha haykırıp suçsuzluğunu söylemek istedi ama bir türlü ağzından "suçsuzum" sözcüğü çıkmıyordu.

O anda tokmağın sesleri gelmez olmuştu. Yargıcın sesini işitti. —Kararı bildiriyorum... gerisini dinleyemeden bayıldı, ya da kendinden geçti, ya da tekrar kimliğini unuttu, yada yeniden zamanın gerisinde kaldı, yada zaman O'na tağet geçip hiç dokunmamaya başladı. Sonunda tekrar varlığının farkına varabildiğinde, beyaz bir önlük giymiş, elleri bağlı bir şekilde, iki basamaklı tahta bir sehpaya çıkartılıyordu. Derisinin her santimetrekaresi soğuk soğuk terlemek için yarışıyordu. Yine bomboştu kafası. Tabureye çıktı. Boynuna ilmiği geçirdiler. Bu arada üç saniye içinde hayatını yeniden yaşadı. İlk heyecanlarını garip bir duyguyla yeniden tattı. Mezuniyeti, karısıyla ilk gecesi, ilk çocuğu, ilk kararı... Sonra birisi O'nu itti ama O'na bir şey olmadı. Arkasından bir daha bir daha ittiler...

Gözlerini açtı, karşısında karısı vardı. Karısı O'nun yanından ayrılıp perdeleri açmaya gitti. Bir yandan da söyleniyordu.

— Sana kaç kere dedim gece geç saatlere kadar çalışma diye. Elbiselerinle koltukta uyuyup kalıyorsun. Hem de, pencereyi açık unutmuşsun. Nasıl üşümüşsündür kimbilir. Bir de terlemişsin. Hayırdır inşallah kötü bir rüya filan mı gördün?

Çökmüş gözlerini oğuşturan yaşlı yargıç yavaşça:

— Bilmem hiç bir şey hatırlamıyorum.

Yargıç bir saat sonra traş olmuş, duş almış ve elindeki gazetesiyle kahvaltı masasına oturmuştu. Gazeteye kendisiyle ilgili bir yazı var mı yok mu diye şöyle bir baktı. Yoktu. Birkaç aydır siyasi geleceğiyle ilgili yukarıdan önemli bir mesaj bekliyordu. Bir övgü yada yeşil ışık yakacak birkaç sözcük. Gazeteyi kenara bırakıp tereyağlı kızarmış bir dilim ekmeğe bal sürdü. Karısı da bu arada sütlü kahvesini dolduruyordu. Birden üniversite yılları geldi aklına. Ne idealisttiler. Büyükleri hep ilerde geçer derlerdi de, şiddetle biz hep böyle düşüneceğiz diye karşı çıkarlardı. Gençlik işte diye mırıldandı. Herkesin gençliği böyledir diye geçirdi içinden. O yaşlarda insan gerçeği tam kavrayamaz. Hep şeylerin bugünkünden daha iyi olabileceğini düşünür diye düşündü ve güldü. Karısı da artık kırk yıllık beraberlikten sonra O'nun bu apansızın gülmelerine alışmıştı. Masadan kalkıp kocasının elbiselerni hazırladı. Yargıç "Yine Pazartesi değil mi?" diye söylenerek eşinin tuttuğu ceketini ve paltosunu giydi. Atkısını boynuna aldı, koluna şemsiyesini taktı. Karısını yanaklarından öpüp dışarı çıktı.

Yolda hızlı araba kullanan gençlere sinirlene sinirlene Adalet Sarayı'na vardı. 10'daki mahkemesine ancak yetişebilmişti. Hemen hazırlanıp yargıç koltuğuna oturdu. Herkes O'nu bekliyordu. Duruşma başladı, mübaşir bir isim bağırdı. Jandarmalar genç birisini içeri getirdiler. Elleri kelepçeli, yüzleri çökük, gözleri iri iriydi.

Yargıç mesleğini sevmeyenlerdendi. Verilmesi gereken kararı verir hemen evine gider ve siyasi geleceğiyle ilgili çalışmalar yapar mektuplar yazardı. O kadar çok istiyordu ki kendi deyimiyle "Mebus" olmayı. Neler yapmayacaktı ki o zaman, millet mebus görsündü. Tek başına ülkeyi kalkındıracaktı. Ah bir mebus olabilseydi.

O günkü kararını da verdi. Duruşma bitti. Evine dönerken ana caddedeki en büyük kitapçıya uğradı. Dükkan sahibi yargıcı tanırdı. Taa öğrenciliğinden. O da yaşlıydı. Belki de yaşıttılar. Yargıç öğrenciliğinde kitap almaya gelirdi. Sonraları ise sadece kırtasiye malzemeleri almaya gelir oldu. Pek seyrek olsa da arada bir...

Yargıç içeri girip sordu:

— Shaeffer marka dolma kalem var mı?

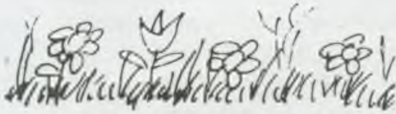
Yaşlı kitapçı elleri titreyerek kalemi çıkarıp masanın üzerine koydu. Daha bir kaç saniye önce yanında çalışan gençle, bir çocuk gibi şakalaşan kitapçı birden dondu kaldı. O anda kitapçının yüzünü gören insan, Tanrının insanı bir kan pıhtısıyla çamurdan değil nefretle üzüntüden yarattığına inanırdı.

Yargıç parasını ödedi ve kalemi alıp çıktı. Kitapçının bildiği bir şey vardı. Yargıç aynı kalemden daha önce altı tane daha almıştı. Önceleri doğal karşılardı. Doğal olmayan ne olabilirdi ki herkes gibi yargıçların da kalem alma özgürlükleri vardı. Fakat sonraları sattığı bu kalemlerle ertesi günkü gazetelerdeki haberler arasındaki bağı kavramıştı.

Kitapçının yanında on yıldır her yaz tatilinde çalışan genç, patronunun yanından ayrılarak, dükkanın en uç köşesine gidip başını dizlerine yaslayıp elleriyle bacaklarını kenetleyerek yere oturdu.

Yargıcın partisinin kurmaylarına mektup yazdığı gecenin geç saatlerinde yaşlı kitapçı ve genç öğrenci yüzlerini birbirlerinden saklayıp, utanarak ağladılar. Hiç bilmedikleri birilerinin, hiç tanımadıkları birisi için o anda ağladığını biliyorlardı. Ve hiç tanımadıkları birisi bir daha hiç ağlamayacaktı. Bir daha hiç ağlayamaycakların yerine ağladılar. Ve onların bu sessiz hıçkırıklarını ne yargıç duydu ne de sizler. Sadece onlara bir yanıt geldi denizlerin ötesindeki karlı dağların bir kulübesinden. Yeni doğan bir bebekten.

Ingaaaa....

1

bir gece...
aydınlıklarda uyan,
küçük bir kuş tut,
ve uçur.
olmayacak şeyleri iş edin kendine;
yıldızları say,
aya göz kırp,
güneşi yakala.
bir gece güneşle uyan
kalbini tut,
ve bana yolla.

27.5. 1986

2

Biz neyi savunduk bunca zaman,
ve nasıl kaybettik davamızı.
Yüreğim yenilgi değil,
olsa olsa yanılgı yumağı.

16.10.87

4

Biz yaşam tembeliyiz,
"düşün emekçisi" olma yolunda.
ama,
neden düşüncede "pekiyi" de
sevgi, dostluk, ve ayaşamda
kırıklarla dolu karnemiz???

3.7.86

N. KANSU

Sırtını dönme
Yalnızlığına
Paylaşılmadı bu dünya
Bakıp durmak yetmiyor
Dönmemek bir daha sırtını
Sürüp gidecek bir düş mü yoksa?

Uçmayı öğrenen ateşli bir gönül
Koşullar belli, ama denemeli
Kıvrımlı göklerden alamıyorum gözlerimi
Dilim bağlı, içim çatal çatal
İşte ben: Uyumsuz bir fanı

Ferhad GÜL

Dost Kitaplar

Oktay BARUT

DÜŞ FANTAZİ VE GERÇEK ÇATIŞMASI

YOLDAN GEÇEN ÖYKÜLER
NAZLI ERAY
CAN YAYINLARI
1987

Nazlı Eray'ın son kitabı Yoldan Geçen Öyküler (1987/ Can Yayınları). Baştan sona renkli kişiliklerin yer aldığı öykülerin tümünde gerçek dünya ile düş dünyası arasındaki gidiş gelişler ile örülmüş bir düşünce akımı var. Eray'ın hemen hemen bütün eserlerinde olduğu gibi düş, fantazi ve gerçek birarada. Düş ve fantazinin insancıl yaklaşımı karşısında gerçeğin kişiyi duygulandıran, düşündüren çoğu zaman da ürperten yaptırımı, eylem gücü ansızın karşımıza çıkıveriyor. Hırsız Recep Eğilmez, çekmecesinde unutamadığı sevgilisini saklayan kuyumcu, loto milyarderi Hidayet Münir, Hintli profesör Dilip, kapıcılar, emekli memurlar, doğumevinde doğum yapan eski patron ve yoldan geçen insanlar yaşamm gerçek yüzünü arayan, gerçekliğin acımasızlığı karşısında onların yaşayan fantezi ve düşleri birbiri ardı sıra karşımıza çıkıyor.

Düş ve fantazinin insancıl yaklaşımı karşısında gerçeğin kişiyi duygulandıran, çoğu zaman da ürperten yaptırımı, eylem gücü ansızın karşımıza çıkıveriyor.

Yoldan Geçen Öyküler, İzmir adlı öyküyle başlıyor ve *Yoldan Geçen öykü* ile sona eriyor. Tüm öykülerde sıradan insanın sıkıntıları karşısındaki düşleri ile çatışıyor. Düş aleminin içerisine kadar girebilen, kimi zaman insanı, bilinç altını rahatsız edebilen düşünceler, gerçeğin kaçınılmaz akışıyla toplumun yaptırımı ve insanların inançlarıyla bezeli ince bir alaya bürünüyor.

Tüm öyküler sanki birbirini doğurmuş, birbiri içinden çıkmış parçalar gibi. Tek bir öyküyü ayırmak olası değil. Her öyküde önce kişilerle tanışıyoruz. Olaylar ise kişiler ile gerçek ve düş çatışması üzerine kuruluyor. Temel düşünce insan sevgisi.

Ankara'lı, Ankara'yı seven yazar dersem Nazlı Eray için, zannedersem bir haksızlık söz konusu olmaz. Yaşamını bu sevdiği, özlediği kentte sürdüren yazar, bu kentin tüm insanlarını kentin pek çok konumunda hayal ediyor, gözleyebiliyor. Karşımıza, süre giden Ankara yaşamı- Belki de kent yaşamı demek daha doğru olur- farklı konumlarda Ankara'ya alışmış kişilerle çıkıyor. Damlarından bakanlığın Kızılay'daki gökdelene, Ulus'a oradan Maltepe, Tandoğan, Sakarya, Tunalı, Akdere, Solfasol arasında okuyucuyu koşturuyor belki de bir çırpıda uçuruyor. Seviyor bu kenti, sevdiriyor...

Eray'ın yaşama gerçeğinden duyumsadığı anlam, insanların yaşamlarını merak eden ve evlere girerek bu gerçeği ortaya çıkarmaya çalışan hırsız Recep Eğilmez'in ağzından anlatılıyor: "Yaşam bize verilen bir armağan, yalnız bu yaşamı hangi koşullarda geçireceğimizi belirleyen biz değiliz. Fakat genede yaşamaya devam etmeliyiz." (S. 73)

Tüm öykülerde, dikkati çeken bir nostalji söz konusu. Ziyaret adlı öyküde ansızın karşımıza yalnızlık duygusuna karışmış, karşı konulmaz bir heyecanla sarılma mutluluğu çıkıyor. Geçmişe özlem, süregiden yaşantımızda öylesine şaşırtıcı ki, şu anı yaşarken geçmişi, yer yer değişen koşulları beraberimizde taşıyoruz hiç bırakmamacasına. Değişen koşulları, bunların sonucunda oluşan olaylar dar bir çerçevede ele alınıp, ansızın, evrensel boyutlara uzanıyor. Bizi de geçmişe bağlayan, çoğu zaman somut, tanımlanabilecek olgular değil mi? İşte düş, geçmiş özlemi Eray'ın kaleminden bize ulaşıveriyor. *Danışma* adlı öyküde Loto Milyarderi Hidayet Münir örneği çıkıyor karşımıza. İnsanı bekleyen yaşantı ne kadar göz kamaştırıcı olsa da, o eski zaman havası, yaşanan gerçeği bir anda unutturmaya yetiyor.

Yoldan Geçen Öyküler'de, yoldan geçen insan, bu insanın düşleri, inanışları ve gerçeği çatışıyor. Kitabın son öyküsü ise *Yoldan Geçen Öykü* adını taşıyor. Burada aşk çıkıyor ansızın okuyucunun karşısına, ta kitabın başından beri süregiden, hasret kokan satırların sona yaklaştığı anda... Nihayet itiraf ediyor Nazlı Eray; doğumevine gittiği sırada doğum yapan eski patronunu gördüğünde, sözettiği adamı sevdiğini.

DÜZELTİ VE ÖZÜR

Dergimizin ilk sayısında "ODTÜ ÇEKİRDEĞİ" sayfası birinci sütunda öğretim üyelerimizin derslerde söyledikleri esprili sözlerden bir derleme yayınlanmıştı. Temelde belli bir espri mantığı ve mizah anlayışından yola çıkılarak hazırlanan bu köşenin amacı, yaşantımızdaki şakaları, ilginç sözleri ve ODTÜ'ye özel olguları yansıtmaktı. Bunun dışında, herhangi olumsuz bir durum yaratmak ya da hocalarımızı "karalamak" "deşifre etmek" gibi bir amacımızın olduğu düşünülmemeli. Çünkü, herşeyden önce böyle bir olumsuzluğun bundan yararlananlara, hoşlananlara hizmet edeceği düşüncesindeyiz.

Yayın yaşamında haber ve olayların bazen yanlış aktarıldığı yaşanan bir olumsuzluk. Yine redaksiyon ve düzelti aşamasında çok önemli yanlışların bile gözden kaçtığı belli sıklıklarda yaşanır. Ancak biz, yanlış bir aktarım sonucu oluşan bir olumsuzluğun düzeltilebileceği kanısındayız.

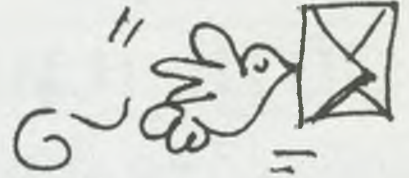
Bu düşünceden hareketle, ilk sayımızdaki yanlışı düzeltiyoruz. ODTÜ ÇEKİRDEĞİ sayfasında "Bakmayın öyle..." sözcükleriyle başlayan ve İşletme Bölümü Öğretim Üyelerinden Sayın Muhan Soysal'a ait olduğu yazılan sözün gerçekle ve hocamızla bir ilgisi yoktur. Yanlış aktarım ve düzeltide bir dikkatsizlik sonucu yaptığımız bu yanlış için hocamızdan özür diliyoruz.

Bu arada tekrar belirtmemiz gereken bir gerçek var, KATILIM temelde öğrenciler için çıkmakla beraber öğretim üyelerimiz ve personelin de yer alacağı bir platform olmayı hedefliyor.

ODTÜ yaşamının en güzel yanlarıyla örülü, örğetim üyesi-öğrenci dayanışmasının bilinen nedenlerle zayıfladığı hatta yer yer koptuğu bir dönemde bizler, bu ilişkilerin tekrar sağlamlaştırılması ve bu anlamlı geleneğin korunup geliştirilmesi görüşündeyiz. Bunun yolunu da karşılıklı güven ve iyi ilişkilerin geliştirilmesinde görüyoruz. Bu açıdan öğrenciye kuşkulu yaklaşım, görüşme istemlerine olumsuz yanıt vermek ve ilişkilerde belli bir mesafe koymaya çalışmak diyaloğu engelliyici etmenler olacaktır.

İnayoruz ki yakın bir gelecekte ODTÜ'nün bu en güzel geleneği karşılıklı anlayış çerçevesinde yeşertilecektir.

Bu sayımızda ODTÜ ÇEKİRDEĞİ'ne yer vermiyoruz. Geçtiğimiz günlerde bir şakanın ne derece çarpıtılıp siyasi malzeme yapılabildiğini ve gerici basının ANTİ-ODTÜ propagandalarını nerelere kadar vardırabildiğini göstermesi açısından "Yurt Şakalarına" ayırdığımız sayfamızı, bu ay yayınlamıyoruz. Gelecek sayımızda ODTÜ ÇEKİRDEĞİ daha geliştirilerek devam edecek..

Merhaba,

İşte elimde dergimiz; sonunda ODTÜ'nün yayın organı olabilecek bir olay.

Kantinde roparlarımızı yetiştirirken biri elime tutuşturuverdi. Dalgınlık, meşgalemiz çoktu herhalde; bilirsiniz, unutmuşum kitaplarımın arasında. Bir gece sabaha karşı yatmadan evvel açtım; okudum, sevindim "iyi" dedim, "iyi olacak" Size inanıyorum. "Katılım" diyorsunuz; bu üniversite öğrencileri bizler 25. saati arıyoruz çoğu zaman, bir çoğumuz dalıyor sakıntılı bir ders hırgürüne kayboluyoruz, siliniyoruz yok ediliyoruz belkide.

Size bir şiirimi gönderiyorum. Bu şiiri yazacak vakit bulduğum için sevinçliyim. Yayınlarsanız belkide destek bulacak olmayan 25. saatleri yaratacak, yazacağım ve belkide "prob" olacağım. Yok yayınlamazsanız hayat; hayattır diyeceğim bir Fizik Bölümü öğrencisi gibi olmaya çalışıp rapor yetiştirmeye uğraşırken biri elime dergimizi tutuşturacak. Size, hepimize başarılar.

BORA TÜMER

KAYIP DUYURUSU

ODTÜ-KIZILAY arasında çalışan dolmuşların birinde bir adet hesap makinesi bulunmuştur. İlgili arkadaşın 3 Yurt 215'den Mehmet Velioğlu ile ilişkiye geçmesi gerekmektedir.

UNUTULMAK

Sen çırpın bana gök.
Bir kızıl kuzguna dön,
Bir yeşil ejdere bürün.
Sen doğ bana, tanrıcamız elizyum.
Neşeye haykırsın umut.
Ne topraklar dökülsün,
Ağladığın ay taşlarından.

İşte avucum;
Gök kurşuni, ılık, ılık kan kokusu.
Perdelerimiz, apartman üyüzlerimiz.

İşte sen mitoloji'nin gelini
Kurbanların prensi,
Baltalar saplansın göğsüne
Nar taneli kalbinin.
Sonra gagalasın bir saksağan
Uçurumun dibindeki leşini.

Sen doğaçla ey tarih,
Yetkin yüzümüz
Eksin sonbaharın hasatını
Başat göğsünün memelerine.

Belki bir gün ağlarız,
Ağlarız da yüzümüzü boyarız
Sevginin kumuna.
Sarı leşimizse yitiverir o uçurumda.

Sonra sen koyarsın bir türkü
Dişlerininarasına,
Yankıların cevap verir
Akşam karanlığında.
Gitmişim ben, ağlamışım ardından,
Anımsarsın.

Sen çırpın bana gök.
Sen doğ bana tanrıcamız elizyum.
Unutulmasın,
Unutulmasın.
Sevildiklerimiz

HOCAM SEN DE HAKLISAN

Abdul Kadir

Yasaklar... Yasaklar... Yasaklar... Günümüzde okadar çok yasak varki artık bunların hangisi çözüm hangisi çözüm değil şaşırıyoruz. Örneğin halka açık bir plajda yüzme yasağı veya yolda yürüme yasağı gibi. Bunlara benzer bir yasağa da ODTÜ'de şahit oldum. Birçok ODTÜ'lü bilmez ama ana kapıdan başka bir kapı daha var. A-4 kapısı. Bu ODTÜ'ye açılan (Jandarma karakolunun bulunduğu yerde) bir kapı olmasına karşın her öğrenci burayı kullanamamaktadır. Geçiş için özel bir kimlik beraberinde de bir sürü bürokratik işlem gerektirmektedir. Önce bir öğrenci belgesi (öğrenci kimliği öğrenci olduğunuzu kanıtlamaz), sonra ikametgah belgesi ve 2 adet vesikalık fotograf gerekmektedir. (Bu arada kimlik almak isteyenlere ön bilgi verdim belgeleri hazırlamadan gitmenin hiçbir faydası olmaz.) Tabi bu kimliği A-4 kapısının ODTÜ'ye bağladığı semtlerde oturan öğrenciler alabilmektedir. Bu semtlere gitmek isteyen diğer öğrenciler için iki seçenek var. Ya yasak olan orman yolunu seçersiniz ki bu 10 dakikanızı alır, ya da şehirden gidersiniz buda, 1,5-2 saatinizi alır. Sizi bilmem ama birçok öğrenci yasakları çiğneyerek kısa yolu seçerler. Bu arada bekçiyle burun buruna gelme olasılığıda var. Her geçişte bir sürü macera. Ağaçların arkasına saklanarak ilerleme, bekçilerin olmadığı yeri tesbit etme, ve bekçi gördüğü zaman engelli 100 m koşusu. Çekirge bir sıçrar iki sıçrar ama üçüncüde düşer ayağını kırar demişler.

İki ahbap çavuş (öğrenci), arkadaşlarını ziyaret etmek için ormandan geçerken yakalanırlar. Kimlikleri alınır ve akşam karakola gelmeleri söylenerek bırakılır. Akşam karakola giderler ve kimliklerini alırlar. Erlerden biri nasihata başlar.

– Hocam biliyorsun ormandan geçmek yasak ve yasağın konmasının bir nedeni var. Ağaçların insan kadar önemli olduğu bir çağda yaşıyoruz. Birisi sigara izmariti veya yanan bir kibrit düşürse bir yangın çıksa yol olmadığından itfaiye gerekli müdahaleyi yapamaz ve tüm orman yanar.

(Eri dinleyen ahbap çavuşlardan biri söze girer)

– Hocam çok haklısın yalnız anlamadığım birşey var. Okulun öğrencisi okula ait olan bir kapıyı neden kullanamıyor ve yasak olan orman yolundan geçmek zorunda bırakılıyor.

(Kesinlik içinde konuşmuş olan erin gözleri boşlukta dolaşıyor cevabı ise kısa.

– Hocam sen de haklısan

BİR SINAV SORUSU

Merik Özcan
İnşaat II

Bu dönem, inşaat mühendisliği 2. sınıf öğrencileri, vize sınavları haftasında ilginç bir olay yaşadılar. O, sınav stresiyle dolu haftanın bir günü de "Material Science" sınavı için ayrılmıştı. Ders notlarına çalışılmış, kitaplar karıştırılmış ve dersle ilgili problemler çözülmüştü. Sınav öncesinde herke, bütün konuların gözden geçirildiğinden, kıyıda köşede çalışılmadık tek birşey kalmadığından emindi. Ama kimsenin çalışmadığı birbölüm kalmıştı: "Reference Books Listesi!" Hocanın ilk derste verdiği, 5-6 kitap adının yer aldığı bu listeyi çalışmak (!) kimsenin aklına gelmemişti.

Ve sınavda o listeden bir soru geldi. Kitaplardan birinin yazarı soruluyordu. Yanıt, Z.O. Jostrzebski idi.

Şimdi mi? 2. Vize için inşaat öğrencileri material science kitaplarının içindekilere değil, kapaklarındakilere çalışıyorlar.

YOKLAMA SORUNUNA ÇÖZÜM: AMCANIZIN OĞLUNU GÖNDERİN...

Size bir kantin dedikodusu gibi gelebilir ama, bir süre önce ilginç bir yoklama olayı yaşandı ODTÜ'müzde.

Öğrenciler... Bölümü'nde derse girmiş hocayı beklerken, hiç tanımadıkları birisi girer sınıfa. O'nun da yabancılık çektiği belliydi ki, bir süre "Goodmorning"mi desin, "Günaydın" mı desin kararsızlığını yaşar. Sonunda "Goodmorning"i seçip; "Arkadaşlar, ben hocanızın amcasının oğluyum. Kendisinin işi çıktı, beni yoklama almak için gönderdi." der

Öğrenciler; "bu kadarıda olmaz ama" diyemediler çünkü yoklama meraklısı hocalarına epeyden beri alışkındılar. Daha kısa bir süre önce bir başka hocaları da, geçici olarak İngiltere'ye giderken asistanını yalnızca yoklama almak üzere derse girmekle görevlendirmişti.

Eh, hocalarımıza da bu kadar "hak" tanımak gerekir. Hep biz başkalarını kendi yerimize yoklama için imza attırmayacağız, ya, biraz da hocalarımız başkalarına yoklama aldırtsınlar.

KANTİN GÖREVLİLERİNİN GÜNLÜK İZİN HAKLARI KISITLANIYOR

Devlet memurlarının kesintisiz 10 gün mazeret izni olduğu halde ODTÜ'de çelişik bir uygulama göze çarpıyor. Personel sayısının yetersiz olması ve izin verilen personelin yerine takviye yapılaması gerekçe gösterilerek gidilen bu uygulamaya "Acil durumlar dışında (ODUN KÖMÜR-HASTANE) günlük iznin kesinlikle verilmeyeceği" gibi ayrıntı bir bilgi de içeren belgenin kantin görevlilerine gönderilmesiyle başlandı. 5 Kasım 1987 günü ilgililere gönderilen belgede ayrıca, günlük mazereti olanların vardiya değişikliği yapmak suretiyle işlerini yapacakları ve kesinlikle işlerini aksatmayacakları gerekliliği de yazıyor.

Yoruma gerek yok sanırız. İşçilerin memurlaştırılmaları sonucu her geçen gün daha da artan personel sorunu kolayca çözümlenmiş. İnsana değer vermeyen bir anlayış, doğal olarak, çalışanları "insan" ötesi "yorulmak bilmez makinalar" olarak algılayacaktır.

SAKINCALI ÖĞRENCİLER İÇİN YASAKLAR

Geçtiğimiz dönem ODTÜ yurtlarında büyük bir boşaltma harekatı (!) yaşandı. Yaklaşık 50 öğrenci çeşitli bahanelerle yurtlarından atıldı ya da uzaklaştırıldı. Şimdi ise yeni bir "ceza" yöntemiyle karşı karşıya bu öğrenciler.

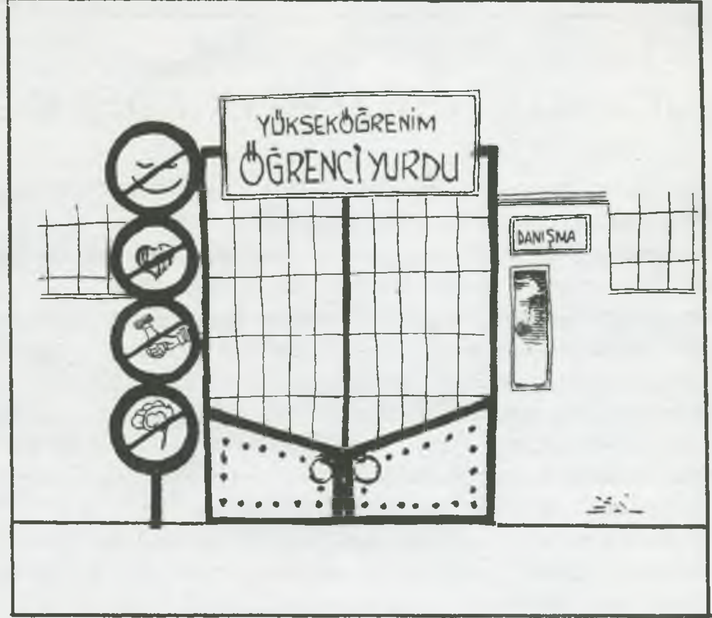
Bir süre önce eski yurtlarına uğrayıp kendilerine gelen mektup vb. şeyleri almak isteyen iki arkadaşımıza yurt adreslerine gelen mektupların kendilerine verilmesinin yasaklandığı söylendi. Bu uygulama karşısında doğrusu çok şaşırmadı arkadaşımız. Nede olsa bu ülkenin insanlarıydı onlar da. Ama onları bekleyen bir sürpriz daha vardı, o da yurtlar bölgesine girmelerinin yasaklanmasıydı. Yurt görevlisi, bu karara tepki gösteren öğrenci arkadaşlarımıza kendilerinin hiç bir suçunun olmadığını, bu konuda bir tebligat aldıklarını anlatıyor fakat her nedense tebligatı öğrencilere bir türlü göstermeye yanaşmıyordu.

Neresiydi bu yurtlar bölgesi, nereden başlayıp nerede bitiyordu. Yanıtlamak zor gerçekten.

Her zaman, kendisine verilen görevi başarıyla yapan "danışma görevlisinin" bulduğu çözüm yolu hayli ilginçti. "Gidin başkabir yurt kantininde oturun ama burda oturamazsınız. Beni yurt müdiresini çağırmaya zorlamayın."

Bir süre daha yurtlar müdiresini görmek konuşmak umuduyla kantinde oturan arkadaşlarımız, müdirenin gelmemesi üzerine oradan ayrıldılar.

Öyle sanıyoruz ki böylesi uygulamalar yaygınlaşırsa yakın bir tarihte yurtlar bölgesi çitlerle çevrilecek ve öğrenciler kimlik kontrolüyle bu bölgeye alınacaklar. "Sakıncalı" öğrencilerin işi gerçekten zor..

YURTTA ONARIM VAR!...

Yavuz Şamiloğlu

Üniversite açıldığında, yurtlarına yerleşmeye gelen biz 6. Yurt "sakinleri" kapıya asılan bir ilanla karşılaştık. Yurt binası onarımda olduğundan, geçici bir süre için diğer yurtlara yerleştirilecektik. Bu çok zorda olsa, diğer yurtlardaki boş yerlerde 20 gün kadar zorunlu misafir olduk.

Onarım, yeni öğrenim yılından 20 gün önce başlamış ve 40 günde ancak bitirebilmiştir. Yaz tatili süresince, "yapılsın mı? yapılmasın mı?" diye düşünülmüş ve 3 aylık tatilin sonunda, derslerin başlamasına az bir süre kala "yapılsın" diye zor bir karar verilerek işe başlanmış!

Bu onarım gerekliydi; hergün tuvalete girdiğimizde yukarıdan pis suların damlaması, pisuvarların sızıntısı, sorunlardandı. Olsundu, yönetim geç de olsa bizi bu pislikten kurtaracak, 80 milyon liralık cesaretli kararı vererek bu işi kotarmıştı! Artık yurt sakinleri hiçbir şeyden şikayet edemeyeceklerdi.

Yurdumuza taşınır taşınmaz, hemen lavobaları, tuvaletleri ve banyoları gezdik. Estetik kaygısından çok uzak da olsa önemli değil. Önemli olan yapılanların işlevlerini yerine getirmesiydi. Tam, o kadar sıkıntıya değdi derken, aksaklıklar, unutulan şeyler ve yinelenen sorunlar birer birer ortaya çıkıyordu: Tam 14 tane, yani her lavaboya bir tane priz yapmışlar. Bu 24 kişinin aynı anda saçlarını fönlemesi ya da elektrikli traş makinalarıyla aynı anda 14 kişinin traş olması demekti. İşgüzarlık yapıp 14 tane priz yapanlar nedense bir tane bile havlu asacak kanca yapmamışlar. Elinizi yüzünüzü yıkıyorsunuz ve odaya gidince eğer hala ıslaklık kalmışsa havlunuzla kurulanıyorsunuz pisuvar tesisatının yeni baştan yapılmasına karşın hala sızıntılar devam ediyor ve yine göletler oluşuyor. Tam da, banyolar iyi derken, yeniden tıkanmaya başlıyorlar ve bir hafta sonra, yeni baştan onarıma alınıyorlar.

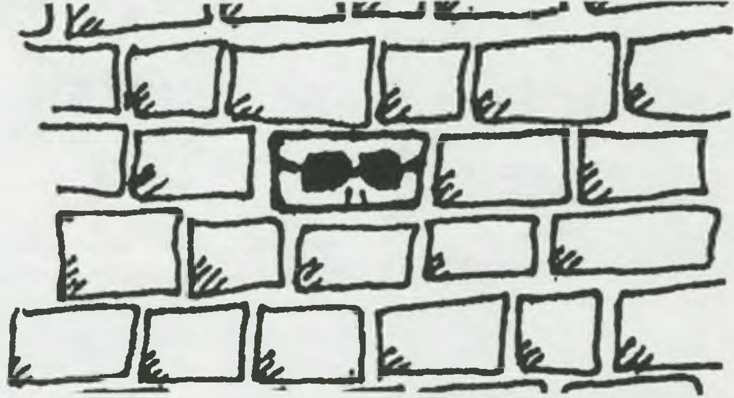
Kısaca, değişen hiçbir şey yok. Olan, o kadar sorunla yüz yüze kalan bizlerle, üniversitenin 80 milyon lirasına oldu.

Kaybeden bizler. Ya kazanan?!...

YURTLARDAN HABERLER...

GÖREVİNE SADIK

BİR GÖREVLİ

ODTÜ 5. Yurt danışma görevlilerinden bir bayan, olağanüstü gözlem yeteneği ve güçlü belleği sayesinde öğrencilere yakınlaşmayı başarmıştır. Tabi ki bu başarısı yetkililerce ödülsüz bırakılmamış, her yıl görevli kadrosunun değişmesine rağmen onun yeri geldiği günden beri sabit tutulmuştur.

Öğrencilere daha da yakın olma arzusundaki bu bayan kişi, öğrencilerin ODTÜ öncesinde ve ODTÜ döneminde yaptıkları ve sonrasında yapacaklarıyla ilgilendiği gibi, kişiyi toplumsal bütünlüğünden koparmayarak, yurt içinde ve dışında ilişki içinde olduğu insanlar, ilişki dereceleri, konuştukları, okudukları, düşündükleri ile de ilgilenmektedir. Bilgi kaynakları ve yöntemlerini sürekli geliştirmeye çalışan bu bayana göre, "tüm ODTÜ'lüler solcu olduklarından, kimin ne kadar solcu olduğu açık açık anlatılmalıdır kendisine ve herkese"

Bu bayanın yakınlığı, uzaklaşmayı zorunlu kılan bir biçime dönüşmüştür artık.

Yeni Yurtlar Yönetmeliği'nin değiştirilmesi istemiyle, rektörlükle görüşmek isteyen ancak bu taleplerinin reddedilmesi üzerine gelişen olaylara katıldıkları iddiasıyla DGM'de 30'un üzerinde ODTÜ öğrencisi yargılanmaktadır. Üç tanık dinlenen 10.11.1987 günkü duruşma, diğer tanıkların dinlenmesi için 17.12.1987 gününe ertelenmiştir.

DOSTLUĞA

geldiğimiz yörelerin
artıklarıyla dolu
şaşkın dolaşan gözlerimiz
ürkeksi dokundu birbirine
parmak uçlarında başladı birliktelik
yaşama acemi
insana acemi
yarınları kurma uğraşıyla içiçe
yetersiz
kaygulu, biraz korkulu
öğrenmeye tutkun beyinlerimizle
candık, insandık
umudun direnmenin gerçekliğinde
kavradık yaşamı
şafağında dostluğun
çözümleyerek karanlıkları
mevsimlerde gezindik elele
ve kopmamacasına özgür kılmak için
ellerimizi
baharın renkleriyle açtık
yüreklerimizi
dostluğu dokuduk
çiçek çiçek

Yurdagül ÜN

SPORA KATILIM

Erhan ÖZEREN

Spor, özce insanların toplu olarak fiziksel, sinirsel ve düşünsel yeteneklerini bir düzen içinde kullanmaları eylemidir. Yine aynı düzendir ki, kişiye çeşitli sporlarda kişisel yetenek ve spor bilgisinden başka bir bütün oluşturma, bir bütüne ayak uydurabilme yetkinliği sağlar. Bu özellikleriyle de spor, evrensel olma niteliği taşır. Farklı yaşantıların, farklı eğilimlerin çizdiği insanları biraraya getirir, potasmda kaynaştırır.

Amacımız, ODTÜ'de spor biriminin etkinliklerinin her düzeye ulaşmadığı düşüncesinden yola çıkarak, sizleri bu köşe kanalıyla üniversitemizdeki spor faaliyetlerinden haberdar etmek; ODTÜ'de spor kurumunu irdeleyerek sportif etkinliklere katılımı artırmak, gerek yaşadığımız günün, gerekse içinde bulunduğumuz üniversite atmosferinin, dersiyle, vizesiyle, finaliyle getirdiği birikimin bedensel boşalımını spor alanlarında yapmaya çağırmak, birlikteliğimizi ve bütünlüğümüzü spor alanlarına da taşımaktır.

Her insan sporcu değildir, her insan sporcu olmak zorunda da değildir ama her insan sporla uğraşmalıdır. Spor sağlığın gereğidir ve bizler "gelecek" olarak sağlıklı ve yaratıcı olmak zorundayız.

Oysa bizler öyle konumlara itiliyoruz ki, bizde temel olması gereken eylemleri bile yapmaktan uzaklaşıyoruz. Farklı etkileşimlerle aynı kalıplara girmeye çalışıyoruz sanki. Üniversitemizde Beden Eğitimi derslerinin öğrencilerin bedensel eğitimini ne dereceye kadar üstlenebildiğini yaşıyoruz (!), imza atmaktan öte bir katılıma gidemiyoruz.

Biz ODTÜ öğrencileri, bedensel faaliyetlerimizi sportif etkinliklerimizi bizlere sunulan-göreceli olarak-geniş olanaklar doğrultusunda sürdürebilme, geliştirebilme şansına sahipken, spor sahalarımızı "kortların karşısında, .. salonun yukarısında.." gibi referans bildiren söz kümelerinde kullanıyoruz ve spor alanlarımızın üniversitemizin nüfusuna göre boş olduğunu görüyoruz.

Bunun bir nedeni, 2. dönem Spor Müdürlüğü'nün "Spor Şenliği" adı altında düzenleyeceği turnuva ve yarışmalarla sınırlı, kısır bir özellik göstermesidir. Ama bu düzenlemeleri beklemek gibi bir eğilimle üretici ve yaratıcı değil, uygulayıcı konumuna düşmek, kendimize haksızlık etmiş olmak, tedirgin edici.

"Spor Şenliği"nin de spor yapma, kardeşlik ve dayanışma temellerine ne derece hitap edeceği düşünülecek konudur. Çünkü böylesi düzenlemelerin daha çok sporda kalburüstü, yarı profesyonel sporcu olan arkadaşlar arasında geçtiği bilinen ve yaşanılan bir gerçektir.

Spor alanlarımızın özlemlenen dolulukta olmamasının bir başka nedeni; aldığımız eğitim, soluduğumuz hava gereği birlikte ürün koymaya, birlikte bir organizasyon oluşturmaya alışkın olmamamızdan kaynaklanıyor. İlgi alanlarımız tehdit edici nitelikteki sınavlara yöneliyor ve bizler sınavlardan öte birşey yaşamaz, düşünemez oluyoruz. Bunu aşmalıyız. Sportif etkinlikleri ODTÜ yaşamının rengine dahil etmek ancak elimizdeki olanaklara olabildiğince işlevsellik kazandırmakla mümkündür. Bu işlevsellikte de yine en büyük rol, organizatör ve uygulayıcı olarak biz öğrencilere düşüyor, düşmeli de...

Böylesi olumlu bir etkinlik ilk olarak yurtta kalan arkadaşlardan geldi bu dönem. Aralarında takımlar oluşturup "Yurt Basketbol Turnuvası" düzenlediler. Dolayısıyla hem salondan düzenli ve verimli şekilde faydalanma imkanı elde ettiler hem de ortak sıkıntıları yaşayan yurtta kalan arkadaşlar aralarındaki dayamşmaya bir yenisini daha ekleyip bütünleştiler.

İçinde yaşanılan koşullar ne olursa olsun sosyal ve sportif etkinliklerde rol alan arkadaşlarımızı sevgiyle selamlıyoruz.

Birlikte ürün koymaya, spor sahalarında heyecanlarımızı, yüklenmelerimizi tere dönüştürmeye, zihinsel dinlenmeye, bedensel gereği olan, temeli kardeşlik ve dayanışma olan spora "merhaba" diyelim. ODTÜ'müzde sportif etkinliklerle de büyüyelim, gelişelim.

GENEL KURULUN ARDINDAN: YENİ HEDEFLERE DOĞRU

Can MENGİLİBÖRÜ

Son günlerde, Türkiye'nin her yerinde öğrenci dernekleri Genel Kurullarını yapıyorlar ve örgütlü bir yapı olabilmenin, demokratikleşebilmenin en önemli adımlarını atıyorlar. 1980'den sonra Ankara'da ilk olarak Ankara üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği'nden sonra ODTÜ Öğrenci Derneği, 1. Olağan Genel Kurulu'nu yaklaşık 500 üyesinin katılımıyla gerçekleştirdi.

Kurulduğu 1985 yılından bu yana, karşılaştığı bir çok fiili ve keyfi engeli üyelerinin özverili çalışmalarıyla aşan ODTÜ-ÖD'ün sağlıklı bir dernek örgütlenmesi yolunda attığı bu adım, öğrencileri susturmaya ve sindirmeye çalışan zihniyete karşı kazanılmış bir haktır. Bundan sonra da, ODTÜ-ÖD'ün önüne çıkacak zorlukları, ancak üyelerin örgütlü gücüyle aşabileceği bilinci daha bir yerleşmiş olarak çalışmalara devam edilecektir.

Genel Kurul dernek örgütlenmesinde önemli bir adımı oluştururken bundan sonra yapılacaklar için de ilk kez geniş bir üye kesimini bir araya getirmesi açısından ayrı bir öneme sahip. Ancak tartışma sürelerinin kısa tutulması, görüşlerini açıklamak isteyenlere söz hakkı verilmemesi ve programatik tartışmalara süre kısıtlılığı nedeniyle girilemeyişi olumsuz bir yan kuşkusuz, Bundan sonraki süreçte daha sağlıklı bir işleyiş için Genel Kurulu değerlendirme tartışmalarının yapılması gerekiyor. Gelecek Genel kurulda divan başkanının tarafsız davranması ve tartışmaların önünü tıkayıcı değil açıcı bir tutum içinde olması için bugünden öneriler geliştirilmelidir.

Şüphesiz sonuçları itibariyle, Dernekler Kanunundaki anti-demokratik seçim maddesi nedeniyle belirgin bir üye kesiminin istediği insanları yada eğilimleri hiçbir yönetici organa seçemeyişi olumsuzdur. Nispi temsilin olmayışı sonucu gelinen durum, bu maddenin değiştirilmesi için belli adımların atılmasını gerektirmektedir.

Artık, üyelerin oylarıyla seçilmiş bir YK'sı, bir üst örgütü olan ODTÜ ÖD'ün çok açık kavranabilen meşru bir zemini vardır. Bu zeminde dernek içi örgütlenme sorunları çözümlenmeli, üyelerin tüm çalışmalara etkin olarak katılabilecekleri bir işleyiş sağlanmalıdır. Çok az olan üye sayısını artırmak ve varolan üyelerin daha etkin katılamını sağlamak için, üye kampanyası açılmalı, kültürel-sanatsal-sportif ve diğer çalışma birimleri çalışmaya başlamalıdır.

Türkiye Öğrenci Derneklerinin birlikte hareketi doğrultusunda adımlar atılmalı'Özerk ve Demokratik Üniversite Kurultayı çalışmalarına, YÖK'e Hayır Kampanyasına ODTÜ-ÖD''de katılmalıdır.

GENEL KURULUN ARDINDAN

Tufan TUFUR

23.11.1987 pazartesi günü, spor salonunda, yüzlerce üye ve dinleyiciyle yapılan genel kurul toplantısı, yıllarca süren çabalarla gelinen noktanın umut verici bir göstergesiydi. Bu nokta, hangi koşullarda ve nasıl bir ortamda, derneğin kurulması ve kitleselleşmesi yolunda çalışıldığını bilen insanlar için hiç de küçümsenemeyecek bir aşamadır. Sayıları beş yüze yakın bir öğrenci kitlesi, neredeyse sekiz saati bulan kurul toplantısına sonuna dek katılarak, sorunlarına sahip çıkmak ve bu sorunlara çözüm bulmak yolunda verecekleri mücadelenin kararlılığını gösterdiler.

Elbette, ODTÜ gibi bir üniversitenin tüm öğrencilerini temsil etme konumunda olan bir kurumu, sağlıklı bir biçimde yaşama geçirebilmek için, önümüzde zorlu bir mücadele var. Genel kurul, bir anlamda bu mücadelenin başlangıç noktasıydı. Çünkü, artık yönetimin meşruluğu ya da demokratikliği gibi tartışmalara zaman harcamak yerine, örgütlenme gibi temel sorunları aşma süreci başladı. Bugüne dek yaşanan süreç, çok seslilik yerine, çok başlılığın hüküm sürdüğü, sonuçsuzluğa mahkum tartışmaların gündemde olduğu bir dönemdi. Bu anlamda, genel kurul, dernek içinde düşünsel ve eylemsel kesmekeşin sonuçlandığı yer oldu.

Öğrencilerin akademik-demokratik haklarının, ancak örgütlü bir dernek yapılanmasıyla savunulabileceğini herkesin kabul etmesine karşın, daha öne çıkarılan çeşitli sorunlar nedeniyle, bugün, örgütlenme konusunda yolun başında olduğumuz söylenebilir. Yaşanan genel kurul değerlendirilirken, bu sürecin gözönüne alınması gerekir. Örgütlenme yetersizliğinin doğal sonucu olan iletişimsizlik ve programların tartışılması sürecindeki eksiklikleri ön plana çıkartarak, genel kurul ortamını mahkum etmek yerine, dernekleşme sürecinde, bu aşamanın önümüzde açtığı yolları ve önemini kavrayarak, hep birlikte yapılabilecekleri tartışmamız gerektiğine inanıyoruz.

VE YİNE İNANIYORUZ KI; ZAFER, MUTLAKA VE MUTLAKA BİZİM OLACAKTIR!

ODTÜ-ÖĞRENCİ DERNEĞİ I. OLAĞAN GENEL KURULUNU YAPTI

1985 yılında tüzel kişiliğini kazanan ODTÜ Öğrenci Derneği ilk genel kurulunu 23 Kasım 1987 tarihinde gerçekleştirdi.

Dernek, 2 buçuk yıl içinde aleyhinde açılan bütün haksız davaları ve engelleme girişimlerini aşarak meşruluğunu birkez daha ortaya koydu.

Zaman zaman dernek üyesi öğrenciler haksız yere gözaltına alındı ve her fırsatta derneğin yasal olmadığı imajı yaratılmaya çalışıldı. Öğrencilerin üyelik istemlerini kabul etmek yada etmemek konusunda, bir tüzel kişilik olarak sadece öğrenci derneği karar verebilecekken, Üniversite yönetimi yasal hiçbir dayanağı olmadan tek tek üyelere üyeliklerinin kabul edilmediğine dair bildirimde bulunarak, öğrencilerin gözünde derneğin meşrulaşmasını engellemeye çalıştı.

Dernek etkinliklerine üniversite içinde izin verilmediği gibi, 1985 nisan ayında dernek adına düzenlenen 'dostluk - dayanışma çayı' gerekçe gözterilmeksizin valilikçe engellendi.

Yasalar gereği öğrenci derneklerinin bulundukları fakülte veya üniversite içinde etkinlik düzenlemesi ve şube açması mümkün olmasına rağnem bu yönde üniversite yönetimiyle bugüne kadar kurulan diyalogların hiçbiri olumlu sonuçlanmamıştır. Genel Kurulun yapılması için üniversite de bir yer verilmesi konusunda sorunlar yaşandı. Üniversite yönetimi 23 Kasım Pazartesi günü yapılacak Genel Kurul için Perşembe günü verdiği yazılı açıklamada üniversite içinde yer vermediğini bildirmiş, daha sonra Cumartesi günü tekrar bildirimde bulunarak spor salonunda Genel Kurulun yapılmasını uygun gördüğünü belirtmiştir.

Üniversitemiz hukukçularının, Dernekler Yasasındaki açık hükmün bir gün sonra farkına varmış olmaları pek olası görülmediğine göre, amaç olsa olsa, tüm üyelere hafta sonu nedeniyle Genel Kurul duyurusunun yapılamayacağı, böylece Pazartesi günü salt çoğunluk sağlanamayarak, derneğin kendiliğinden fes olacağı hesaplanmış olsa gerek.

Ancak sonuç düşünüldüğü gibi olmadı. Daha önce Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrenci Derneği üzerinde denenen bu yöntem, ODTÜ öğrenci Derneği üyelerine duyurulmuştu.

Sonuçta salt çoğunluk sağlanarak Genel Kurul yapılmış, dernek yönetimindeki boşluk giderilmiştir.

ODTÜ-ÖD'ün 1. Olağan Genel Kurulu'na değişik demokratik kuruluşlardan ve kişilerden kutlama mesajları geldi. Bunlardan biri de Batı Berlin Türkiye Öğrenciler Birliği'nin göndermiş olduğu mesaj. Postadaki gecikme nedeniyle elimize geç ulaşan bu mesajı aynen yayınlıyoruz.

Değerli Arkadaşlar,

Türkiye'de arka arkaya gerçekleştirilen öğrenci derneklerinin Genel Kurul'larını duyuyor ve her birini Türkiye Öğrenci Hareketi'nde birer adım olarak kabul ediyoruz. Bunun, sizin, tüm baskı ve engellemelere karşın gerçekleştirdiğiniz çalışmanın bir ürünü olduğunu biliyoruz.

Ortadoğu Teknik Üniversitesi, unutturulmak istenen 80 öncesi öğrenci hareketinde, çok önemli bir yere sahipti. Bu, bizleri ne korkutmalı ne de ondan ders çıkarmamızı önlemelidir. İstense de istenmese de 80 öncesi Öğrenci Hareketi, bu gün gelişen Demokratik Öğrenci Hareketi'nin tarihidir. Bu tarih yasaklanmış da olsa, görmezlikten de gelinse, onu eleştirmeden, nesnel bir değerlendirmeden geçirmeden yol alamayız. Geçmişte yapılan yanlışları, doğruları belirtmek zorundayız.

Arkadaşlar, biz Batı Berlin'de okuyan Türkiyeli öğrenciler, sizlerin örgütünüzle attığınız her başarılı adımı kıvançla, umutla izliyoruz. Demokratik hakların alınması için kavga vermenin, çok dar çemberlerden geçmenin zorluğunu sizin kadar duymasak da en azından duyumsayabiliyoruz.

Bizler, yurtdışında, Batı Berlin üniversite ve yüksekokullarında okuyan tüm Türkiyeli öğrenciler adına hepinizi selamlarız.

Genel Kurul'dan tüm zorlukları yenecek gücü toplayarak, birlik ve beraberlik içinde çıkmanızı dileriz.

TÖB-B Yönetim Kurulu

MEZUN ARKADAŞLARA ÇAĞRI

Bir gelenek, bir yaşam biçimi olan ve dayanışmanın en güzeliyle örülü ODTÜ'lü olmayı hala yaşıyor olmalısınız. Sanıyoruz ki, nezaman ODTÜ sözcüğünü duysanız, bu gerçek belleklerinizde daha da derinleşiyordur. Ve inanıyoruz ki o gerçeği bugün de yaşatmak isteyenlerin yaptıkları, yaşadıklarını tüm sıcaklığıyla duyumsuyorsunuzdur.

Dergimizi nasıl değerlendireceğinizi bilemiyoruz. Ama bilmenizi istediğimiz bir gerçek var. KATILIM hepimizindir ve daha nitelikli bir KATILIM'ı yaratmada sizden gelecek hertür öneri, eleştiri ve katkı ayrı bir öneme sahip olacaktır.

Bu çağrı ODTÜ gerçeğinden yola çıkılarak yapılıyor. Toplumsal mücadelede ve özelinde üniversite gençliği mücadelesinde herzaman en ön saflarda yer alan ODTÜ'lüler, bir geleneği en etkin biçimde yaşama geçirdiler. O gelenek yaşatıldı, yaşatılıyor ve yaşatılacak. Deneyimleriniz bizlere ışık tutacak ve güzellikleri hep beraber kucaklayacağız.